

Občina
Miren-Kostanjevica

NOVELACIJA INVESTICIJSKEGA PROGRAMA ZA PROJEKT »UREDITEV POMNIKA MIRU NA CERJU ZA DVIG KONKURENČNOSTI TURISTIČNE DESTINACIJE MIREN KRAS«

Investitor: OBČINA MIREN-KOSTANJEVICA

INVESTITOR

Naziv:	Občina Miren-Kostanjevica
Naslov:	Miren 137, 5291 Miren
Telefon:	05 330 46 70
Elektronska pošta:	tajnistvo@miren-kostanjevica.si
Odgovorna oseba:	Mauricij Humar, župan
Podpis odgovorne osebe in žig:	
Skrbnik investicijskega projekta:	Tjaša Klavora, direktorica občinske uprave
Podpis vodje investicijskega projekta:	

IZDELOVALEC IP

Naziv:	Projektno vodenje in finančno svetovanje Mirjana Zelen s.p.
Naslov:	Kostanjeviška cesta 37, 5000 Nova Gorica
Telefon:	031 385 528
E-mail:	mirjana@zelen-partnerji.eu
Direktorica:	Mirjana Zelen, univ. dipl. ekon.
Podpis odgovorne osebe in žig:	 Poslujem brez žiga
Odgovorna oseba za izdelavo IP:	Mirjana Zelen, univ. dipl. ekon.
Podpis odgovorne osebe za izdelavo IP:	

UPRAVLJAVEC

Naziv:	Javni zavod za turizem Občine Miren-Kostanjevica (Turizem Miren-Kostanjevica)
Naslov:	Miren 137, 5291 Miren
Telefon:	051 331 623
Elektronska pošta:	info@mirenkras.si
Odgovorna oseba:	mag. Ariana Besednjak Suhadolnik
Podpis odgovorne osebe in žig:	

IZDELOVALEC PROJEKTNE DOKUMENTACIJE

Naziv:	MOVIDA ARH, projektiranje in inženiring, d.o.o.
Naslov:	Koper, Vojkovo nabrežje 23, 6000 Koper - Capodistria
Telefon:	00 386 5 627 40 17
Elektronska pošta:	mgarzarolli@gmail.com
Odgovorni projektant:	Marjetica Garzarolli Dharu, direktorica

KAZALO

1. UVODNO POJASNILO S PREDSTAVITVIJO INVESTITORJA, IZDELOVALCA INVESTICIJSKE IN PROJEKTNE DOKUMENTACIJE TER POVZETKOM DOKUMENTA IDENTIFIKACIJE INVESTICIJSKEGA PROJEKTA	6
1.1. Investitor	6
1.2. Izdelovalec investicijske in projektne dokumentacije	6
1.3. Upravljavec	6
1.4. Podrobno o investitorju	7
1.5. Povzetek dokumenta identifikacije investicijskega projekta	11
1.5.1. Predmet investicije	11
1.5.2. Ocenjena vrednost investicije	12
1.5.3. Ugotovitev morebitnih sprememb v investicijskem programu glede na DIIP	12
1.5.4. Razlogi za investicijsko namero	12
1.6. Novelacija investicijskega programa v marcu 2023	12
1.7. Pričujoča novelacija investicijskega programa	13
2. POVZETEK NOVELACIJE INVESTICIJSKEGA PROGRAMA	14
2.1. Cilji investicije	14
2.2. Spisek strokovnih podlag	15
2.3. Kratek opis upoštevanih variant ter utemeljitev izbire optimalne variante	15
2.3.1. Možne variantne rešitve	15
VARIANTA 1: BREZ INVESTICIJE	15
VARIANTA 2: Z INVESTICIJO	16
2.3.2. Utemeljitev izbire optimalne variante	16
2.4. Odgovorne osebe	16
2.5. Predvidena organizacija in druge potrebne prvine za izvedbo in spremljanje učinkov investicije	16
3. OSNOVNI PODATKI O INVESTITORJU, IZDELOVALCIH INVESTICIJSKE DOKUMENTACIJE IN PRIHODNJEM UPRAVLJAVCU	17
3.1. Investitor	17
3.2. Izdelovalec investicijske in projektne dokumentacije	17
3.3. Upravljavec	17
4. ANALIZA OBSTOJEČEGA STANJA S PRIKAZOM POTREB, KI JIH BO ZADOVOLJEVALA INVESTICIJA TER USKLAJENOST INVESTICIJSKEGA PROJEKTA Z DRŽAVNIM STRATEŠKIM RAZVOJNIM DOKUMENTOM IN DRUGIMI RAZVOJNIMI DOKUMENTI, USMERITVAMI SKUPNOSTI TER STRATEGIJAMI IN IZVEDBENIMI DOKUMENTI STRATEGIJ POSAMEZNIH PODROČIJ IN DEJAVNOSTI ...	18

4.1.	Analiza obstoječega stanja	18
4.2.	Turistično-kulturni projekti in dogodki.....	29
4.2.1	Sanjava stran Slovenije	29
4.2.2	Pot miru – Via di pace.....	30
4.3.	SWOT analiza.....	32
4.4.	Usklajenost investicijskega projekta z državnim razvojnim dokumentom in drugimi razvojnimi dokumenti, usmeritvami skupnosti ter strategijami in izvedbenimi dokumenti strategij posameznih področij in dejavnosti.....	33
5.	ANALIZA TRŽNIH MOŽNOSTI	39
6.	TEHNIČNO-TEHNOLOŠKI DEL.....	42
6.1.	Opredelitev investicije.....	42
6.2.	Obstoječe stanje.....	43
6.3.	Nameravani posegi – v izvajanju	47
7.	ANALIZA ZAPOSLENIH z alternativo “z” investicijo glede na alternativo “brez” investicije	52
8.	OCENA VREDNOSTI PROJEKTA PO STALNIH IN TEKOČIH CENAH	53
9.	ANALIZA LOKACIJE	53
10.	ANALIZA VPLIVOV INVESTICIJSKEGA PROJEKTA NA OKOLJE	55
11.	ČASOVNI NAČRT IZVEDBE.....	58
12.	NAČRT FINANCIRANJA V TEKOČIH CENAH PO DINAMIKI IN VIRIH FINANCIRANJA.....	59
13.	ANALIZA STROŠKOV IN KORISTI.....	60
13.1	Opis metodologije in uporabljenih izhodišč	60
13.2	Finančna analiza	60
13.3	Ekonomska analiza	63
13.4	Analiza občutljivosti.....	65
14.	KVALITATIVNA ANALIZA TVEGANJ.....	67
15.	IZRAČUN FINANČNE VRZELI.....	69
16.	Zbirni prikaz rezultatov izračunov ter utemeljitev upravičenosti investicijskega projekta.....	71
17.	PRILOGE	73

Kazalo tabel

Tabela 1: Število prebivalcev v Občini Miren-Kostanjevica na dan 1.1.	10
Tabela 2: Odgovorne osebe	16
Tabela 3: Število prebivalcev v Goriški statistični regiji po občinah v prvem polletju 2023	19
Tabela 4: Število prebivalcev v Obalno-Kraški statistični regiji po občinah v prvem polletju 2021	22
Tabela 5: SWOT analiza.....	32
Tabela 6: Prebivalstvo v bližnjih regijah - tržni potencial projekta	40
Tabela 7: Osnovni podatki o projektu.....	42

Tabela 8: Vrednost projekta v stalnih-tekočih cenah v EUR	53
Tabela 9: Viri financiranja v stalnih – tekočih cenah v EUR	59
Tabela 10: Upravičeni in neupravičeni stroški v stalnih - tekočih cenah v EUR.....	61
Tabela 11: Kazalniki finančne upravičenosti investicije	62
Tabela 12: Kazalniki ekonomske upravičenosti investicije	64
Tabela 13: Analiza občutljivosti z vidika finančnih kazalnikov	65
Tabela 14: Analiza občutljivosti z vidika ekonomskih kazalnikov	66
Tabela 15: Klasifikacija resnosti tveganja	67
Tabela 16: Raven tveganja	67
Tabela 17: Možna tveganja in ukrepi za njihovo reševanje	68
Tabela 18: Rezultati finančne in ekonomske analize	71

Kazalo slik

Slika 1: Organigram Občine Miren-Kostanjevica april 2024	7
Slika 2: Lokacija Občine Miren-Kostanjevica.....	9
Slika 3: Zemljevid Občine Miren-Kostanjevica.....	10
Slika 4: Število prebivalcev v Občini Miren-Kostanjevica na dan 1.1.....	11
Slika 5: Pomnik miru na Cerju	23
Slika 6: Prihodi domačih in tujih gostov v destinacijo v letih 2018-2024	24
Slika 7: Nočitve domačih in tujih gostov v destinaciji v letih 2018-2024.....	25
Slika 8: Obisk Pomnika miru v letih 2018-2024 (domači in tuji gostje)	25
Slika 9: Vhod v jamo Pečinko	27
Slika 10: Natura 2000, naravne vrednote in zavarovana območja v občini Miren-Kostanjevica ...	28
Slika 11: Zemljevid Poti miru.....	31
Slika 12: Grafični prikaz števila prebivalcev v bližnjih regijah	40
Slika 13: Načrt Zunanje ureditve in prizidave Pomnika miru na Cerju	49
Slika 14: Načrt Zunanje ureditve in prizidave Pomnika miru na Cerju	50
Slika 15: Faznost izvedbe projekta	51
Slika 16: Makro lokacija investicije - Občina Miren-Kostanjevica.....	54
Slika 17: Mikrolokacija investicije	54

1. UVODNO POJASNILO S PREDSTAVITVIJO INVESTITORJA, IZDELOVALCA INVESTICIJSKE IN PROJEKTNE DOKUMENTACIJE TER POVZETKOM DOKUMENTA IDENTIFIKACIJE INVESTICIJSKEGA PROJEKTA

1.1. Investitor

Naziv:	Občina Miren-Kostanjevica
Naslov:	Miren 137, 5291 Miren
Telefon:	05 330 46 70
Elektronska pošta:	tajnistvo@miren-kostanjevica.si
Odgovorna oseba:	Župan Mauricij Humar

1.2. Izdelovalec investicijske in projektne dokumentacije

a) Izdelovalec investicijske dokumentacije:

Naziv:	Projektno vodenje in finančno svetovanje Mirjana Zelen s.p
Naslov:	Pristava, Kostanjeviška cesta 37, 5000 Nova Gorica
Telefon:	031 385 528
Elektronska pošta:	mirjana@zelen-partnerji.eu
Odgovorna oseba za izdelavo DIIP:	direktorica Mirjana Zelen, univ. dipl. ekon.

b) Izdelovalec projektne dokumentacije:

Naziv:	MOVIDA ARH, projektiranje in inženiring, d.o.o.
Naslov:	Koper, Vojkovo nabrežje 23, 6000 Koper - Capodistria
Telefon:	00 386 5 627 40 17
Elektronska pošta:	mgarzarolli@gmail.com
Odgovorni projektant:	Marjetica Garzarolli Dharu, direktorica
Odgovorni projektant PGD objekta:	Mladen Baša
Avtor projekta objekta:	Dr. Darko Likar

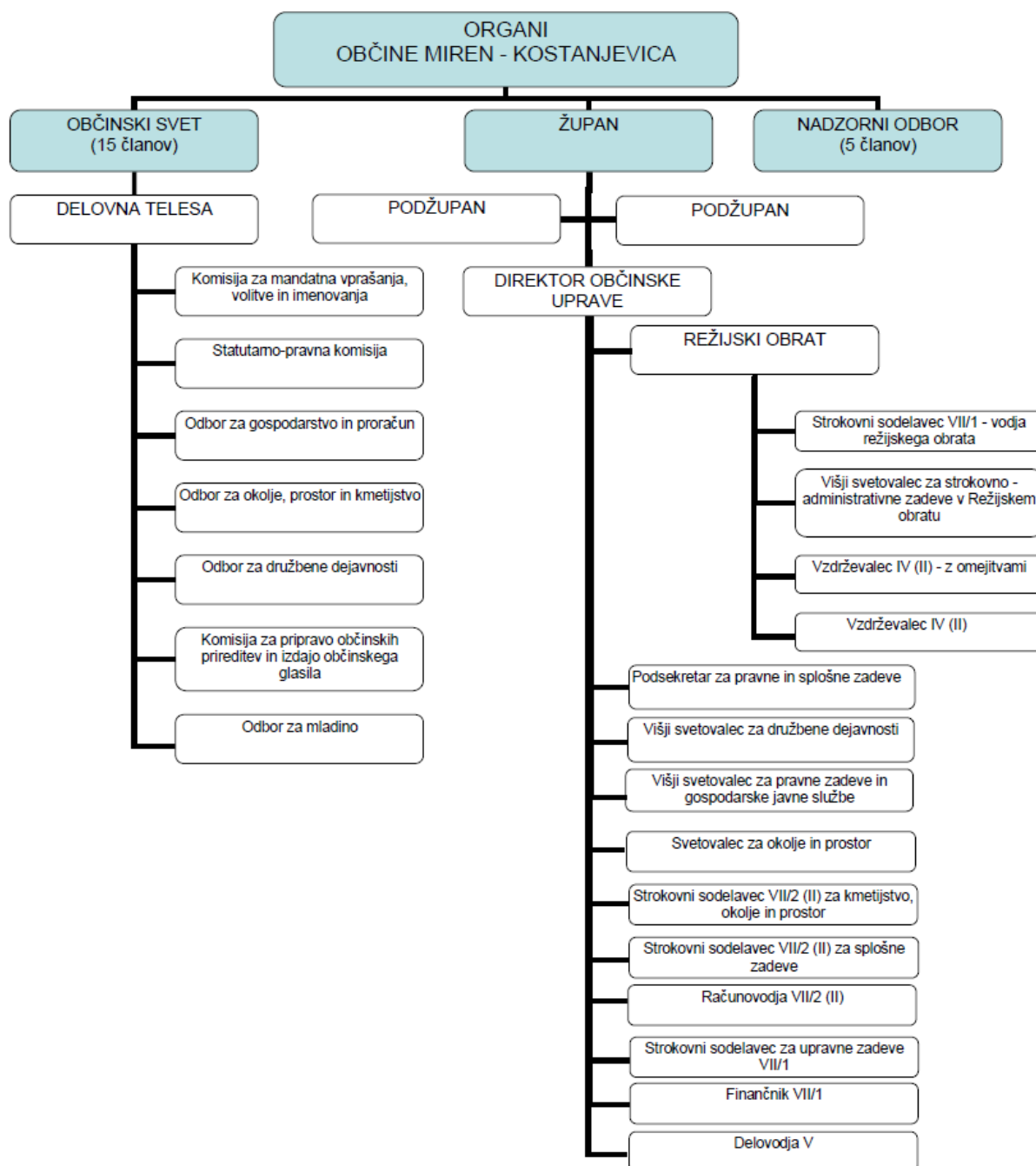
1.3. Upravljavec

Naziv:	Javni zavod za turizem Občine Miren-Kostanjevica (Turizem Miren-Kostanjevica)
Naslov:	Miren 137, 5291 Miren
Telefon:	051 331 623
Elektronska pošta:	info@mirenkra.si
Odgovorna oseba:	mag. Ariana Besednjak Suhadolnik

1.4. Podrobno o investitorju

▪ Osnovni podatki o občini

Slika 1: Organigram Občine Miren-Kostanjevica april 2024

(Vir: Občina Miren-Kostanjevica)

▪ Dejavnosti v občini

Občina Miren-Kostanjevica je po svoji pokrajini zelo raznolika. Del imenovan tudi "Vrt Goriške" sega v območje Vipavske doline. Pokrivajo ga rodovitna polja, vrtovi in sadovnjaki med katerimi se vije reka Vipava. Preostali del pokrajine sega v območje Krasa z značilno barvito in pestro kraško floro, s kraškimi vrtačami in globokimi brezni, ki so pravi izziv za mnoge jamarje. Tu sta doma kraški pršut in teran.

Med kmetijskimi panogami je najbolj razvito sadjarstvo, poljedelstvo in vinogradništvo. Na širšem območju kmetijskih zemljišč je urejena dobava vode iz namakalnega sistema Vogršček.

Največji kraj v občini je Miren, ki je tudi občinsko središče. Občinska uprava in Krajevni urad imata sedež v prostorih prenovljene stavbe bivše občine. V neposredni bližini občinske stavbe se nahaja centralna osnovna šola, ki ima dve podružnici v Biljah in v Kostanjevici na Krasu. V sklopu osnovne šole delujejo štirje vrtci. V kraju je tudi zdravstvena postaja z dvema splošnima ambulantama, zobozdravstvenimi ambulantami, fizioterapijo in lekarno. Poleg navedenega pa je v Mirnu še pošta, banka, trgovina, ribarnica, mesnica, pizzerija, gostilna, okrepčevalnica in drugo. Po številu prebivalcev Mirnu sledijo Bilje, s podružnično šolo, vrtcem, trgovino, mesnico, barom in domom krajanov. Občina je poznana tudi po aktivnosti bodisi kulturne, športne ali turistične narave. V občini deluje namreč preko 50 aktivnih društev na različnih področjih.

Na področju kulture prevladuje ljubiteljsko zborovsko petje v okviru zborov: moški, ženski, mladinski in otroški pevski zbor Prosvetnega društva Kras, Moški pevski zbor Anton Klančič, Oktet Rožmarin, Vokalna skupina Chorus'97, Otroški pevski zbor in Vokalna skupina Društva GLAS, Ženski pevski zbor Turističnega društva Dren in Ženski pevski zbor Društva žena Miren-Orehovlje. Pevski zbori se aktivno udeležujejo kulturnih in drugih prireditev, raznih pevskih revij in tekmovanj. Poleg naštetih pevskih zborov so v občini po vseh župnijah zelo aktivni tudi cerkveni pevski zbori. Na področju kulture delujejo še Kulturno društvo ZARJA Bilje, Kulturno društvo »Stanko Vuk«, Kulturno društvo Kostanj ter Društvo Simon Jenko.

Tudi športna dejavnost je zelo razvejena, saj deluje v občini več kot 10 športnih društev, ki se ukvarjajo z malim nogometom, balinanjem, košarko, karatejem, kolesarjenjem in drugimi športi. Največja nogometna kluba sta NK Adria Miren in NK Bilje. Nogometna igrišča v Mirnu in v Biljah pa ne služijo samo za treninge, ampak tudi za prirejanje tekmovalnih in prijateljskih nogometnih srečanj.

Aktivna so še ostala društva v občini: Jamarsko društvo Temnica, Športno kulturno turistično društvo Farjovca, Društvo keramikov Bilje, Čevljarsko društvo Miren, Kulturno umetniško društvo Negovan Nemec, Društvo prostovoljcev Vincencijeve zveze dobrote, Zavod ECO Kras – Opatje selo, Društvo žena Bilje, Društvo žensk Žbrinca – Opatje selo, Društvo upokojencev Bilje, Miren in Kostanjevica na Krasu, Turistično društvo Cerje, Vaško turistično razvojno društvo Škrla, Športno turistično društvo Orehovlje, Turistično društvo 1.SVIT in Turistično društvo Miren.

Omeniti velja še najzanimivejše turistične točke v občini; to so: veličastni Pomnik braniteljem slovenske zemlje na Cerju, Mirenski grad z romarsko cerkvijo Žalostne Matere Božje iz 13. Stoletja, Muzej Spomni se name na pokopališču in Čevljarski muzej v Mirnu, Hiša Opajske tradicije v Opatjem

selu, Galerija svetovno priznanega oblikovalca Oskarja Kogoja v Mirnu, Atelje Negovana Nemca – akademskega kiparja v Biljah, Trstelj kot najvišji hrib in najvišja razgledniška točka v občini z urejenimi planinskimi potmi in planinsko kočo, Kraške jame, ki so globoke tudi do 70m in primerne za jamarski šport – najbolj znani sta Jama Pečinka in pa Krompirjeva jama, reka Vipava na nižinskem delu občine in urejene Poti miru na Krasu, ki predstavljajo zgodovinsko dediščino 1. svetovne vojne.

(Vir: Občina Miren-Kostanjevica)

Pomembna organizacija, ki deluje na kulturno-turističnem področju, je javni zavod **Turizem Miren-Kostanjevica**, čigar cilji in delovanje so na kratko predstavljeni v spodnjem besedilu.

“Obiskati eno najbolj zelenih in najbolj trajnostnih destinacij v Sloveniji je odgovorna odločitev. Leta 2019 smo prejeli znak Slovenia Green Destination- GOLD in se uvrstili med TOP 100 najbolj trajnostnih destinacij na svetu. Leto kasneje smo kot TOP 5 najbolj trajnostnih destinacij v Sloveniji ohranili mesto na svetovni lestvici in prejeli znak Best of Europe 2020.

Naše najpomembnejše vrednote: neokrnjena narava, mir, dišave, razgledi, tradicija in trajnostni razvoj, negujemo v sodelovanju z lokalno skupnostjo. Pred prihodom vam želimo ponuditi čim več koristnih informacij o Miren Krasu, da ga boste doživeli v vsej lepoti in se pri nas dobro počutili ter nenazadnje prispevali k soustvarjanju skupne zelene prihodnosti.”

(Vir: Turizem Miren-Kostanjevica)

▪ Geografska lega

Občina Miren-Kostanjevica na zahodu meji z Republiko Italijo, na severu z občino Šempeter- Vrtojba, na vzhodu z občino Renče-Vogrsko in na jugu z občino Komen.

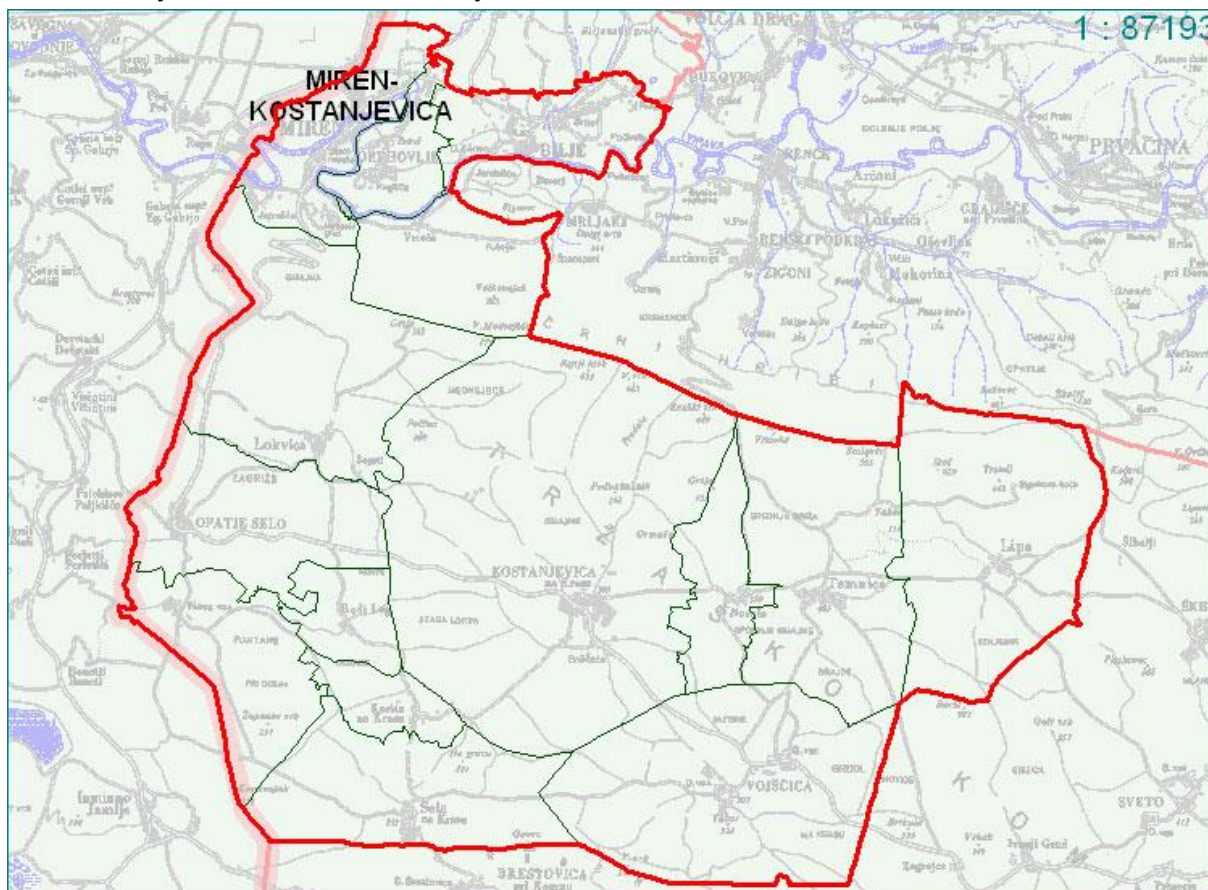
(Vir: Občina Miren-Kostanjevica)

Slika 2: Lokacija Občine Miren-Kostanjevica

(Vir: Wikipedija)

Slika 3: Zemljevid Občine Miren-Kostanjevica

(Vir: Kam.si)

▪ Podatki o prebivalstvu

Na dan 1.1.2024 je bilo po podatkih Statističnega urada RS v Občini Miren-Kostanjevica 5.058 prebivalcev, od tega 2.429 žensk in 2.629 moških. (Vir: Statistični urad RS)

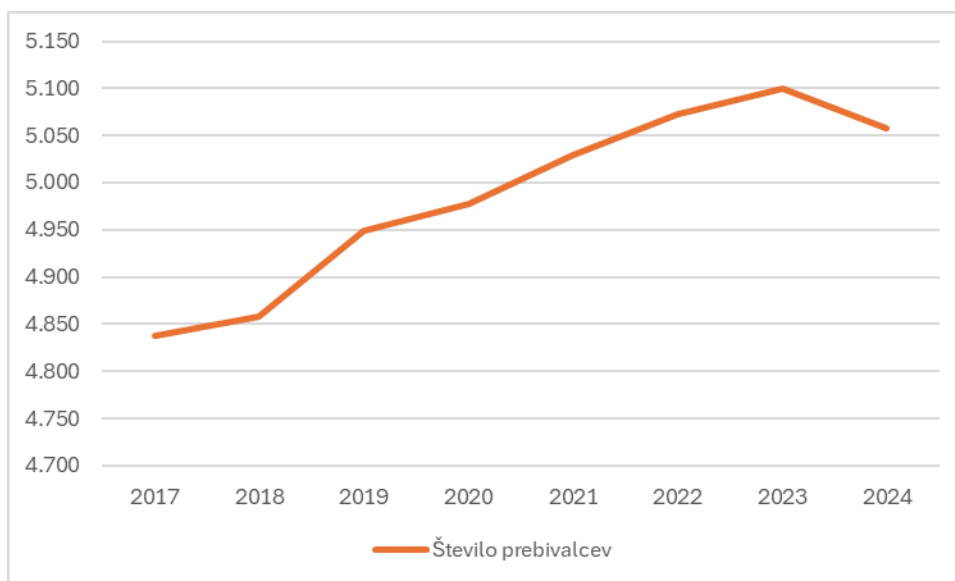
Pi hitrem naraščanju prebivalstva v letih 2017 do 2023 je prišlo v letu 2024 do znatnega padca števila prebivalcev. Trend kljub temu ostaja pozitiven.

Tabela 1: Število prebivalcev v Občini Miren-Kostanjevica na dan 1.1.

Leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Število prebivalcev	4.838	4.858	4.949	4.977	5.029	5.072	5.100	5.058

(Vir: Statistični urad Republike Slovenije)

Slika 4: Število prebivalcev v Občini Miren-Kostanjevica na dan 1.1.

(Vir: Statistični urad Republike Slovenije)

▪ Obseg občine in naselja

Občina je bila ustanovljena leta 1994 in meri 64 km². Občina obsega 15 naselij, ki so organizirana v osmih krajevnih skupnostih:

- KS Miren: Miren in Vrtoče;
- KS Orehovlje: Orehovlje;
- KS Bilje: Bilje;
- KS Opatje selo: Opatje selo, Lokvica in Nova vas;
- KS Sela na Krasu: Sela na Krasu, Hudi log in Korita;
- KS Kostanjevica na Krasu: Kostanjevica na Krasu;
- KS Vojščica: Vojščica;
- KS Temnica: Temnica, Lipa in Novelo.

(Vir: Občina Miren-Kostanjevica)

1.5. Povzetek dokumenta identifikacije investicijskega projekta

1.5.1. Predmet investicije

Predmet investicije je zunanja ureditev in prizidava Pomnika miru na Cerju, s katerim bi se znatno povečala kapaciteta za kulturne in turistične storitve omenjene turistične destinacije. S tem bo občina Miren-Kostanjevica izrazito napredovala v okviru kulturno-turističnega razvoja ter poskrbela za lastno trajnostno naravnost, ki bo zaradi svoje relevantnosti vplivala tudi na širši regionalni razvoj.

1.5.2. Ocenjena vrednost investicije

Vrednost investicije v stalnih cenah znaša 2.906.805,45 EUR z vključenim DDV, v tekočih cenah pa 2.983.832,25 EUR z vključenim DDV.

1.5.3. Ugotovitev morebitnih sprememb v investicijskem programu glede na DIIP

Investitor se je odločil investicijo razdeliti na faze. V investicijskem programu iz aprila 2022 se obravnavata 1. in 2. faza projekta, to sta:

1. faza: Rekonstrukcija vertikalnih komunikacij objekta
2. faza: Vzhodna dovozna cesta in parkirna mesta.

V pričujoči novelaciji investicijskega projekta se obravnava 3. faza projekta, to je novogradnja opornih zidov in zunanjih stopnišč z brežinami ter tlakovanje južne elipse ob objektu z vzhodno in zahodno klančino za pešce predstavljajo 3. del posega.

1.5.4. Razlogi za investicijsko namero

Pomnik braniteljem slovenske zemlje, v zadnjem času poimenovan tudi Pomnik miru je regionalnega in državnega pomena, saj s svojo vsebino in potencialom zagotovo presega občinski pomen oziroma zadovoljuje tudi potrebe prebivalcev sosednjih občin in Slovenije, zagotovo pa ponuja impresivna doživetja tudi tujim obiskovalcem. S tega vidika objekt trenutno predstavlja ogromen neizkoriščen potencial za kulturni, naravni, arhitekturni, arheološki in športni turizem, kakor tudi za študijske in raziskovalne dejavnosti ter (pre)vrednotenje naravne in kulturne dediščine Slovenije.

Cilj investicije je izboljšati podobo in funkcionalnost objekta ter omogočiti nove vsebine, kar bo povečalo zanimanje za perspektivno kulturno-turistično lokacijo, ob enem pa poskrbela za valorizacijo in implementacijo neprecenljive zgodovinske zapuščine.

Investicija bi s svojo učinkovitostjo na področju predvsem kulture in turizma pustila znatne pozitivne finančne ter ekonomske učinke na celotnem gospodarstvu Občine Miren-Kostanjevica ter njene širše okolice.

1.6. Novelacija investicijskega programa v marcu 2023

Od izdelave investicijskega programa v aprilu 2022 do novelacije v marcu 2023 je prišlo do sprememb naslednjih ključnih predpostavk investicijskega projekta:

- faza projekta, ki se izbere za izvedbo (izvede se 3. faza, ne pa 1. in 2. faza, kot je bilo predvideno v Investicijskem programu iz aprila 2022),
- struktura in skupna vrednost investicijskih stroškov,
- viri financiranja,
- terminski načrt izvedbe projekta,
- posledično dinamika financiranja projekta.

1.7. Pričujoča novelacija investicijskega programa

Od novelacije investicijskega programa v marcu 2023 do pričujoče novelacije investicijskega programa je prišlo do naslednjih sprememb investicijskega projekta:

- povišanje stroškov GOI del in opreme,
- posledično sprememba virov financiranja (povečanje lastnih sredstev)
- sprememba terminskega načrta izvedbe projekta,
- posledično sprememba dinamike financiranja projekta.

2. POVZETEK NOVELACIJE INVESTICIJSKEGA PROGRAMA

2.1. Cilji investicije

Namen projekta je krepitev trajnostnega razvoja javne turistične infrastrukture Pomnika miru na Cerju za dvig kakovosti in s tem konkurenčnosti turistične destinacije Miren – Kras.

Glavna cilja operacije sta:

- 1. Trajnostno preoblikovanje javne turistične infrastrukture Občine Miren-Kostanjevica z vlaganji v obnovo in izgradnjo nove javne turistične infrastrukture,**
- 2. Izboljšanje funkcionalnosti, varnosti in kakovosti javne turistične infrastrukture ter dviga kakovosti turistične ponudbe in doživetij turistov.**

Posebni cilji operacije so:

- **Povečati in izboljšati ponudbo storitev na kulturno-turističnem področju znotraj regije:**

Z izvedbo omenjene investicije se več kot očitno poveča kapaciteta ter kvaliteta turistično-kulturnih dejavnosti na Pomniku miru Cerje. Investicija hkrati ob tem že izkorišča izjemne potenciale omenjene lokacije, ob enem pa izpostavljenе kompetence atrakcije dopolnjuje s številnimi drugimi dejavnostmi na omenjenem področju. Iz omenjenih razlogov je moč sklepati, da bi realizacija investicije na izredno relevantni turistični destinaciji izrazito vplivala na nadaljnji turistični razvoj, ki ne zgolj za občino Miren-Kostanjevica, temveč tudi za širšo regijo, zaradi svojih kulturnih, zgodovinskih ter naravnih dediščin v sebi skrivajo kopico potencialov.

- **Spodbuditi raznoliko in ponovno uporabo dediščine ter izkoriščanje njenih potencialov:**

Kot že omenjeno ima izpostavljeno območje bogate vire zgodovinske, naravne ter kulturne dediščine, ki jih je možno koristiti na več načinov, kar je že sedaj razvidno v trenutnem pestrem dogajanju na Pomniku miru. Pomembnost objekta je namreč moč zaznati v njegovi vključitvi na številnih raznolikih področjih turističnih dejavnosti, ob tem pa je povsem logično sklepati, da se bo omenjena intenzivnost dogajanja na Pomniku miru na Cerju z izboljšanjem ponudbe lokacije le še povečala. Domnevno bodoče stanje se lahko potrdi predvsem z dejstvi, da bi se ob realizaciji investicije povečale možnosti za izvajanje večjih kulturnih dogodkov, hkrati pa investicija nudi izvedbo številnih atrakcij, ki niso nujno povezani z kulturno dediščino (otroška igrala, konji, eko kolesa), s čimer lokacija izrazito razširja svojo interesno publiko. Omenjeno stanje povečanja interesa za izpostavljeno kulturno-turistično destinacijo pomeni ob enem tudi neposredno večje vrednotenje ter varovanje bogate zgodovinske dediščine.

- **Zagotovitev trajnostne razvojne naravnosti občine ter regije:**

Investicija bo s turističnim razvojem znatno vplivala na celoten gospodarski razvoj, ki ne nosi ugodnih vplivov zgolj za gospodarstvo Občine Miren Kostanjevica, temveč bi investicija nosila pozitivne ekonomske učinke tudi na širšo regijo.

- **Zagotoviti bolj urejeno ter okolju prijaznejšo okolico:**

Nekoliko drugačen, a zato nič manj pomemben vidik, se nanaša na urejenost in okoljsko naravnost občine ter regije. Izvedba investicije več kot očitno pripomore k bolj urejenemu stanju objekta ter njegove okolice, kar izrazito vpliva na urejenost in podobo občine ter širše regije nasploh. Hkrati pa

investicija pomemben vidik zastopa tudi na področju okoljske naravnosti, kar se kaže predvsem v postavitvi polnilnikov za eko kolesa in konjskih napajalnikov. Ob tem je moč zaznati, da investicija znatno spodbuja tudi trajnostno mobilnost, ki v današnji časih za varstvo okolja nosi izreden pomen.

- **Zagotoviti pogoje za demografski razvoj regije:**

Investicija izrazito vpliva tudi na izboljšanje demografskega stanja občine ter širše regije, saj zagotavlja prosperitetnejše okolje za bivanje. Takšno stanje znotraj omenjenega območja izrazito vpliva na zmanjšanje odseljavanja iz regije ter, zaradi nakazanih ugodnejših bivanjskih pogojev, odpira nadaljnje možnosti za doseljevanje novih prebivalcev, kar ima za demografsko sliko regije izredno pozitiven učinek.

- **Izboljšati kakovost življenja prebivalcev regije**

Nakazan gospodarski napredek, povečana urejenost ter okoljska naravnost občine in pozitivna demografska slika so več kot očitno pogoji, ki pozitivno vplivajo na počutje prebivalcev Občine Miren-Kostanjevica ter širše regije. Iz vseh naštetih dejstev je torej moč sklepati, da se z izvedbo investicije znatno poveča tudi kvaliteta življenja prebivalcev, kar izrazito doprinese k dobrem počutju in kvaliteti življenja.

2.2. Spisek strokovnih podlag

- Uredba o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Uradni list RS, št. 60/06, 54/10 in 27/16);
- Upravljavski načrt za Pomnik braniteljem slovenske zemlje na Cerju; Zelen in partnerji d.o.o., Nova Gorica; julij 2017;
- DGD – projektna dokumentacija za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja, št. 7 – 2021, MOVIDA ARH d.o.o., Vojkovo nabrežje 23, 6000 Koper, november 2021
- Ocena vrednosti stroškov investicije; Občina Miren-Kostanjevica; maj 2025

2.3. Kratek opis upoštevanih variant ter utemeljitev izbire optimalne variante

2.3.1. Možne variantne rešitve

VARIANTA 1: BREZ INVESTICIJE

Varianta »brez investicije« predstavlja ohranitev obstoječega stanja, ki ne rešuje sedanjih problematik, s katerimi se spopada Občina Miren-Kostanjevica. Pomnik miru potrebuje zunanjo ureditev, ki bo nudila pogoje za izvedbo večjih dogodkov in povečanje konkurenčnosti turistične destinacije ob hkratnem upoštevanju trajnostnih načel v turizmu. Samo primerno urejena in funkcionalna in varna javna turistična infrastruktura daje možnosti za razvoj novih turističnih produktov in razvoj nadaljnjih turističnih dejavnosti in ostalih gospodarskih dejavnosti v Občini Miren-Kostanjevica in turistični destinaciji Miren - Kras.

Varianta »brez investicije« bi pomenila, da bi Občina Miren-Kostanjevica zamudila izjemno priložnost za razvoj na področju turizma.

VARIANTA 2: Z INVESTICIJO

Varianta »z« investicijo pomeni izvedbo projekta v celoti, s čimer se zagotovi izpolnjevanje ciljev investicije, to je :

1. Trajnostno preoblikovanje javne turistične infrastrukture,
2. Izboljšanje funkcionalnosti, varnosti in kakovosti javne turistične infrastrukture ter dviga kakovosti turistične ponudbe in doživetij turistov.

2.3.2. Utemeljitev izbire optimalne variante

Zaradi navedenih ugodnih učinkov, ki jih ima operacija na socialni, ekonomski in razvojni vidik bivanja in delovanja v Občini Miren-Kostanjevica, regiji in turistični destinaciji, je edina sprejemljiva varianta z investicijo.

2.4. Odgovorne osebe

Tabela 2: Odgovorne osebe

INVESTICIJSKI PROGRAM	Mirjana Zelen, Projektno vodenje in finančno svetovanje Mirjana Zelen s.p.
PROJEKтна DOKUMENTACIJA	Marjetica Garzarolli Dharu, direktorica MOVIDA ARH, projektiranje in inženiring, d.o.o.
IZVEDBA INVESTICIJE	Župan Občine Miren-Kostanjevica Mauricij Humar

2.5. Predvidena organizacija in druge potrebne prvine za izvedbo in spremljanje učinkov investicije

Odgovorni vodja za izvedbo investicijskega projekta: Mauricij Humar, župan

Odgovorna oseba za pripravo investicijske dokumentacije: Mirjana Zelen

Odgovorna oseba za izdelavo projektne dokumentacije: Marjetica Garzarolli Dharu

Vodja projekta: Tjaša Klavara, direktorica občinske uprave

Nadaljnje pripravljalne aktivnosti na projektu:

V okviru pripravljalnih aktivnosti na projektu je najprej potrebna potrditev novelacije investicijskega projekta.

3. OSNOVNI PODATKI O INVESTITORJU, IZDELOVALCIH INVESTICIJSKE DOKUMENTACIJE IN PRIHODNJEM UPRAVLJAVCU

3.1. Investitor

Naziv:	Občina Miren-Kostanjevica
Naslov:	Miren 137, 5291 Miren
Telefon:	05 330 46 70
Elektronska pošta:	tajnistvo@miren-kostanjevica.si
Odgovorna oseba:	Župan Mauricij Humar

3.2. Izdelovalec investicijske in projektne dokumentacije

a) Izdelovalec investicijske dokumentacije:

Naziv:	Projektno vodenje in finančno svetovanje Mirjana Zelen s.p
Naslov:	Pristava, Kostanjeviška cesta 37, 5000 Nova Gorica
Telefon:	031 385 528
Elektronska pošta:	mirjana@zelen-partnerji.eu
Odgovorna oseba za izdelavo IP:	Mirjana Zelen, univ. dipl. ekon.

b) Izdelovalec projektne dokumentacije:

Naziv:	MOVIDA ARH, projektiranje in inženiring, d.o.o.
Naslov:	Koper, Vojkovo nabrežje 23, 6000 Koper - Capodistria
Telefon:	00 386 5 627 40 17
Elektronska pošta:	mgarzarolli@gmail.com
Odgovorni projektant:	Marjetica Garzarolli Dharu, direktorica
Odgovorni projektant PGD objekta:	Mladen Baša
Avtor projekta objekta:	Dr. Darko Likar

3.3. Upravljavec

Naziv:	Javni zavod za turizem Občine Miren-Kostanjevica (Turizem Miren-Kostanjevica)
Naslov:	Miren 137, 5291 Miren
Telefon:	051 331 623
Elektronska pošta:	info@mirenkraas.si
Odgovorna oseba:	mag. Ariana Besednjak Suhadolnik

4. ANALIZA OBSTOJEČEGA STANJA S PRIKAZOM POTREB, KI JIH BO ZADOVOLJEVALA INVESTICIJA TER USKLAJENOST INVESTICIJSKEGA PROJEKTA Z DRŽAVNIM STRATEŠKIM RAZVOJNIM DOKUMENTOM IN DRUGIMI RAZVOJNIMI DOKUMENTI, USMERITVAMI SKUPNOSTI TER STRATEGIJAMI IN IZVEDBENIMI DOKUMENTI STRATEGIJ POSAMEZNIH PODROČIJ IN DEJAVNOSTI

4.1. Analiza obstoječega stanja

Pomnik miru s svojo vsebino, lokacijo in potencialom presega občinski pomen, zato v nadaljevanju najprej predstavljamo značilnosti sosednjih dveh regij: Goriške in Obalno-kraške regije.

4.1.1 Goriška regija

Podatki iz leta 2023 kažejo naslednjo sliko:

Obsega 11,5 % površine Slovenije

Goriška statistična regija je z 2.325 km² približno enako velika kot osrednjeslovenska, po številu prebivalcev pa je skoraj petkrat manjša. V njej je leta 2023 živel okoli 6 % prebivalcev Slovenije. Je druga najredkeje poseljena: na km² njene površine je prebivalo povprečno 51 prebivalcev, povprečje za Slovenijo pa je bilo 105 prebivalcev na km².

Prebivalstvo

Povprečna starost prebivalcev je bila 45,6 leta, kar je bilo leto in pol več od državnega povprečja. V povprečju starejše prebivalstvo je imela le še pomurska regija (46,6 leta). Tudi delež prebivalcev, starejših od 64 let, je bil za pomursko regijo drugi največji (24,3 %). Indeks staranja je dosegel eno najvišjih vrednosti (166), kar pomeni, da je bilo med prebivalci te regije na vsakih 100 otrok, tj. oseb, mlajših od 15 let, povprečno 166 oseb, starih najmanj 65 let.

V tej regiji je bil delež poročenih prebivalcev največji, tj. 47-odstoten, čeprav je bilo v goriški regiji leta 2023 sklenjenih 2,3 zakonske zveze na 1.000 prebivalcev, najmanj med regijami. Delež živorojenih otrok, katerih matere oz. starša ob njihovem rojstvu nista bila poročena, je bil drugi najmanjši med regijami (50,3 %). Povprečna starost mater ob rojstvu vseh otrok je bila v tej in obalno-kraški regiji najvišja (31,8 leta), delež otrok, rojenih materam, mlajšim od 25 let, pa najnižji (7,1 %). Povprečna starost umrlega je bila v tej regiji najvišja (80,1 leta).

Tretji najnižji med regijami je bil delež otrok, starih 1–5 let, ki so bili vključeni v vrtce (81-odstoten). Med prebivalci regije, starimi od 25 do 64 let, jih je bilo z osnovnošolsko izobrazbo ali manj 13,2 %, z višje- ali visokošolsko izobrazbo pa 32,8 %, kar je bilo tik pod državnim povprečjem (33,3 %). Regija je imela skupaj z osrednjeslovensko največ študentov na 1.000 prebivalcev (36). Uvrstila pa se je tudi v skupino regij z največ diplomanti: imela jih je 8 na 1.000 prebivalcev.

Razmere na trgu dela

Med delovno aktivnimi s stalnim prebivališčem v tej regiji jih je 17,6 % odhajalo na delo drugam, največ (60 %) v osrednjeslovensko regijo. Po deležu aktivnih prebivalcev, ki so delali v regiji prebivališča, se je z 82,4 % uvrstila na drugo mesto – za osrednjeslovensko (89,6 %). Stopnja delovne aktivnosti v 2023 je bila 71,9-odstotna, druga najvišja med regijami, stopnja brezposelnosti pa z 2,8 % druga najnižja.

Povprečna mesečna neto plača na zaposleno osebo v regiji je bila v 2023 s 1.400 EUR peta najvišja. Od povprečja na ravni Slovenije je bila nižja za 3,1 % oz. za 45 EUR.

Gospodarstvo

Bruto domači proizvod te regije je predstavljal 5 % BDP-ja Slovenije. BDP na prebivalca v regiji je znašal 27.187 EUR, kar je bilo za desetino manj od povprečja v državi. Neto razpoložljivi dohodek gospodinjstev na prebivalca je bil v goriški statistični regiji s 16.587 EUR na petem mestu in najbližje povprečju na ravni države (16.615 EUR).

Kakovost življenja

Splošno zadovoljstvo z življenjem so prebivalci goriške regije ocenili enako kot v povprečju v Sloveniji ter enako kot prebivalci podravske in primorsko-notranjske – vsi z oceno 7,7 (na lestvici od 0 do 10).

Stopnja tveganja revščine (11,0 %) in stopnja tveganja socialne izključenosti (11,7 %) sta bili v tej regiji med najnižjimi, stopnja zelo nizke delovne intenzivnosti pa je bila najnižja – 2 % oseb, starih 0–64 let, je živelo v gospodinjstvih, katerih odrasli člani (tj. stari 18–64 let) so delali manj kot petino svojega razpoložljivega delovnega časa, izraženega v mesecih. Najvišji je bil tudi delež gospodinjstev (83 %), ki lahko pokrijejo nepričakovane izdatke iz lastnih sredstev v znesku 770 EUR; v zasavski, ki je imela najmanjši delež, je bilo takih gospodinjstev 62 %.

Regija je imela skupaj s koroško in zasavsko najmanjše število obsojenih oseb (polnoletnih in mladoletnih) na 1.000 prebivalcev (1,5).

Imeli so največ osebnih avtomobilov na 1.000 prebivalcev (648), ti so bili tudi povprečno najstarejši (12,9 leta).

Okolje

V tej regiji je nastalo 500 kg komunalnih odpadkov na prebivalca, kar je bilo 18 kg na prebivalca manj od slovenskega povprečja. Ločeno je bilo zbranih 67,2 % nastalih komunalnih odpadkov; to je bil eden najmanjših deležev med regijami. Tukajšnjim gospodinjstvom je bilo iz javnega vodovoda dobavljene 37,5 m³ vode na prebivalca. Delež neprečiščene odpadne vode iz javne kanalizacije je bil v tej regiji drugi najvišji (42,6 %).

Med turisti ena izmed bolj priljubljenih regij

Leta 2023 so v goriški regiji našli 9,2 % vseh prihodov turistov v državi, kar je bil četrti najvišji delež. Z 8,4 % vseh prenočitev turistov so dosegli peti najvišji delež. Pri prihodih in prenočitvah turistov so prevladovali tuji.

Sestavlja jo 13 občin

Na sredini leta 2023 je imela največ prebivalcev regije občina Nova Gorica, 32.013 oz. 27 %, s 17 % je sledila Ajdovščina (19.898). Preostalih 11 občin je manjših in so prispevale po približno 3–10 % prebivalstva regije. Najmanjša je bila s 3.050 prebivalci občina Bovec, ta je imela z 8 prebivalci na km² tudi drugo najredkejšo poselitev v državi.

(Vir: SURS)

Tabela 3: Število prebivalcev v Goriški statistični regiji po občinah v prvem polletju 2023

Ajdovščina	19.900
Bovec	3.050
Brda	5.580
Cerkno	4.480

Idrija	11.730
Kanal	5.160
Kobarid	4.030
Miren - Kostanjevica	5.060
Nova Gorica	32.010
Renče - Vogrsko	4.410
Šempeter - Vrtojba	6.200
Tolmin	10.880
Vipava	5.870
Skupaj	118.360

(Vir: SURS)

4.1.2 Obalno-kraška regija

Podatki iz leta 2023 kažejo naslednjo sliko:

Obsega 5,1 % površine Slovenije

Obalno-kraška statistična regija je s 1.043 km² četrta najmanjša. Po površini se uvršča takoj za koroško, od te je manjša za 2 km². V obalno-kraški regiji je leta 2023 živel okoli 6 % prebivalcev Slovenije, enako kot v goriški. S 114 prebivalci na km² je bila četrta najgostejše poseljena regija.

Prebivalstvo

Povprečna starost prebivalcev je v 2023 znašala 45,5 leta. Višji vrednosti sta imeli le pomurska (46,6 leta) in goriška (45,6 leta), povprečje za Slovenijo pa je bilo 44,1 leta. Delež prebivalcev, mlajših od 15 let, je obsegal 13,8 % in je bil tretji najmanjši, delež prebivalcev, starih 65 let ali več, pa je bil s 23,5 % tretji največji. Med prebivalci je bilo več žensk kot moških; takšni regiji sta bili samo še pomurska in osrednjeslovenska.

Naravni prirast na 1.000 prebivalcev je bil tako kot v vseh preostalih regijah negativen (–3,3), skupni selitveni prirast pa je znašal 4,6, kar je bilo pod državnim povprečjem (5,4). Povprečna starost mater ob rojstvu prvega otroka je bila tu najvišja (30,7 leta), povprečna starost žensk ob rojstvu vseh otrok pa je tu in v goriški znašala 31,8 leta ter je bila prav tako najvišja. Največji je bil tudi delež žensk, ki so rodile pri starosti 35 let ali več (27,9 %). Celotna stopnja rodnosti (povprečno število živorojenih otrok na eno žensko v rodni dobi (15–49 let)) je bila v tej regiji najnižja in je znašala 1,3. Obalno-kraška in podravska regija sta imeli najmanjša deleža tretjerojenih ali otrok višjega reda; v prvi je bilo teh 13,8 %, v drugi pa 12,6 %. Regija je imela najvišji delež razvezanih prebivalcev; teh je bilo 8,6 %, kar je bilo okoli 3 odstotne točke več kot v koroški regiji, kjer jih je bilo najmanj (5,5 %).

Obalno-kraška regija je izstopala po največjem deležu tujih državljanov med prebivalci. Znašal je 14,9 %, kar je bilo za 1 odstotno točko več kot leto pred tem, ter petkrat več kot v pomurski, kjer je bil delež najmanjši (3,2 %). Tako je bilo tu tudi največje število priseljenih državljanov iz tujine na 1.000 prebivalcev (21,3).

V vrtce je bilo vključenih 78,8 % otrok, starih 1–5 let, kar je bil najmanjši delež med regijami. Delež prebivalcev (25–64 let) z višje- ali visokošolsko izobrazbo je bil četrti najvišji, po tem kazalniku se je regija z 32,4 % uvrstila pod povprečje v Sloveniji (33,3 %). Regija je imela drugo najmanjše število študentov na 1.000 prebivalcev (29), najmanj pa jih je bilo v pomurski (28 na 1.000 prebivalcev). Uvrstila se je tudi v skupino regij z najmanj diplomanti na 1.000 prebivalcev (6).

Razmere na trgu dela

Stopnja delovne aktivnosti v 2023 je bila z 69,2 % ravno pod povprečjem v Sloveniji (69,3 %). Stopnja anketne brezposelnosti je znašala 4,3, enako kot v podravski, in je bila v obeh tretja najvišja. Med delovno aktivnimi s stalnim prebivališčem v tej regiji jih je 21,9 % odhajalo na delo drugam, največ (60 %) v osrednjeslovensko regijo.

Povprečna mesečna neto plača zaposlenega v tej regiji je znašala 1.401 EUR (44 EUR oz. 3 % manj od slovenskega povprečja) in je bila četrta najvišja med regijami.

Gospodarstvo

Bruto domači proizvod na prebivalca je bil v tej regiji drugi najvišji; znašal je 28.433 EUR in je bil za 5,7 % nižji od slovenskega povprečja. Neto razpoložljivi dohodek gospodinjstev na prebivalca je tukaj znašal 15.704 EUR in je bil drugi najnižji med regijami. Od državnega povprečja (16.615 EUR) je bil nižji za 5,5 %.

Tu je delovalo skoraj 15.700 podjetij. Vsako je zaposlovalo povprečno 3,1 osebe, kar je bilo najnižje povprečje v državi.

Kakovost življenja

Prebivalci te regije so splošno zadovoljstvo z življenjem ocenili v povprečju s 7,5 (na lestvici od 0 do 10), z drugo najnižjo oceno med regijami.

Z dohodki, nižjimi od praga tveganja revščine, je živelo 18,5 % oseb. To je bil največji delež med regijami, ta je bil za 5,8 odstotne točke višji od povprečja v državi ter dvakrat tolikšen kot v gorenjski in osrednjeslovenski z najmanjšim deležem. Prav tako je bil v tej regiji največji delež oseb, izpostavljenih tveganju socialne izključenosti – znašal je 19,6 %, kar je bilo za 5,9 odstotne točke več od slovenskega povprečja.

Tako po številu osebnih avtomobilov na 1.000 prebivalcev (606) kot po njihovi povprečni starosti (11,6 leta) se je ta regija uvrstila na četrto mesto.

Okolje

V tej regiji je nastalo 567 kg komunalnih odpadkov na prebivalca, kar je bilo povprečno 49 kg na prebivalca več kot v celotni Sloveniji. Ločeno so v regiji zbrali 64,2 % nastalih komunalnih odpadkov, kar je bil na ravni regij najmanjši delež. Iz javnega vodovoda je bilo gospodinjstvom dobavljeno okoli 39 m³ vode na prebivalca, kar je bilo pod povprečjem za Slovenijo (41 m³).

Priljubljena med turisti

Obalno-kraška je imela leta 2023 tretje največje število prihodov (1.061.235) in drugo največje število prenočitev turistov (3.261.245). Med domačimi turisti je bila ta regija najbolj priljubljena, v njej so ustvarili četrtno vseh prihodov in 28 % vseh prenočitev.

Sestavlja jo 8 občin

Skoraj polovica prebivalcev te regije je na sredini leta 2023 živela v občini Koper, ta je bila po številu prebivalcev s 53.915 prebivalci četrta največja v Sloveniji. Najmanjša v regiji je bila z 8 km² občina Ankanan, na državni ravni je bila manjša le občina Odranci (7 km²) v pomurski regiji. S 576 prebivalci na km² je bila Izola tretja najgostejše poseljena občina v Sloveniji.

(Vir: SURS)

Občine, ki sestavljajo Obalno-Kraško regijo, so: Ankaran, Divača, Hrpelje – Kozina, Izola, Komen, Koper, Piran in Sežana. V spodnji tabeli so predstavljeni podatki o številu prebivalcev v regiji po občinah.

Tabela 4: Število prebivalcev v Obalno-Kraški statistični regiji po občinah v prvem polletju 2021

Ankaran/Ancarano	3.370
Divača	4.490
Hrpelje - Kozina	5.190
Izola/Isola	16.430
Komen	3.540
Koper/Capodistria	53.920
Piran/Pirano	18.070
Sežana	13.810
SKUPAJ	118.820

(Vir: SURS)

4.1.3 Pomnik miru Cerje

Pomnik braniteljem slovenske zemlje oziroma Pomnik miru stoji na razglednem vrhu Cerje (343 m nadmorske višine), na zahodnem robu kraške planote, od koder se odpira širok pogled na severni del Jadranskega morja, Furlanijo, Dolomite, Julijske Alpe in Vipavsko dolino. Pobuda za postavitve tega monumentalnega spomenika vsem tistim, ki so na tem ozemlju borili in padli, je nastala v rodoljubni organizaciji TIGR.

Arhitekturno rešitev so izdelali študentje Fakultete za arhitekturo pod vodstvom dr. Darka Likarja. Arhitekturna zasnova utrdbe oziroma obrambnega stolpa sloni na štirih stebrih, ki simbolizirajo združeno Slovenijo. Tloris obrambnega stolpa predstavlja orientacijo štirih strani neba. V obliki križišča ponazarja Slovenijo kot stičišče Evrope štirih skupin narodov Romanov, Germanov, Madžarov in Slovanov.

Ideja arhitekta Darka Likarja, ki je objekt zasnoval, je sledeča:

Vsako od petih nadstropij se dotika enega časovnega obdobja v zgodovini Slovencev. Medsebojno jih povezuje osrednja os stopnišča, ki obiskovalca pelje od prazgodovinske poselitve do prihodnosti. V kamen ujet časovni trak rasti prikazuje sedem postaj; sedem usodnih odločitev našega naroda, ki so bistveno vplivale na uresničitev oblikovanja lastne države.

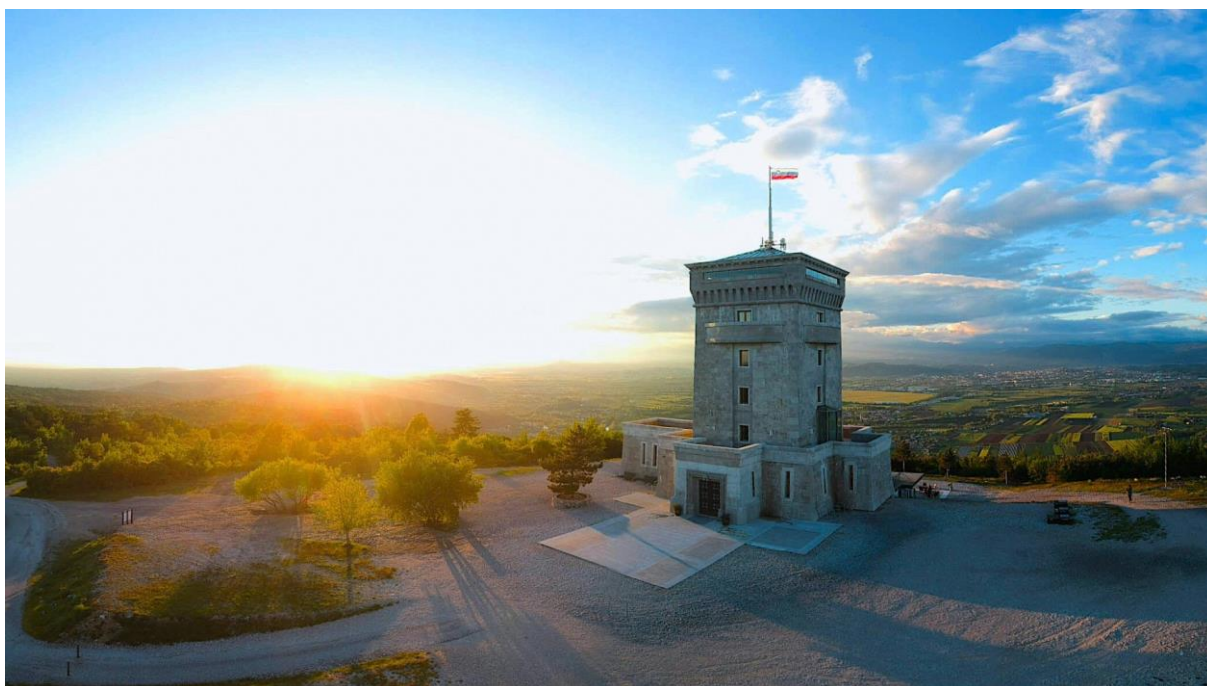
- Pritličje s slavnostnim portalom in vstopnim, monumentalno oblikovanim prostorom predstavlja slavnostni vstop naroda v zgodovino z najstarejšimi pisanimi spomeniki (Brižinski spomeniki, Beneški zapisi). Sledi vstop v prostor posvečen vidnim osebnostim slovenske in primorske zgodovine kot so Trubar, Prešeren, Gregorčič, Kosovel, Bevk idr.
- 1. nadstropje je nadstropje prvega slovenskega preporoda do prve svetovne vojne; od preporoda leta 1848, Soške fronte, Majniške deklaracije, Generala Rudolfa Maistra do prve države SHS.
- 2. nadstropje predstavlja narodno obrambno gibanje v obdobju fašizma, s posebnim poudarkom na primorskih Čedermacih in organizaciji TIGR.

- 3. nadstropje prikazuje II. svetovno vojno na slovenskih tleh, s posebnim poudarkom na NOB in priključitvi Primorske matični domovini.
- 4. nadstropje je posvečeno prizadevanjem pri nastajanju samostojne države, čas osamosvajanja in vojaške obrambe pred JLA.
- 5. nadstropje ponuja razgledno ploščad in za razgledom v vse smeri simbolizira pogled v prihodnost.

Pomnik služi tudi za protokolarne namene. V ta namen se uporablja prostor z »zvezdnatim nebom« v pritličju, manjši prostor ob njem ter okolica zgradbe.

(Vir: Občina Miren-Kostanjevica).

Slika 5: Pomnik miru na Cerju

(Vir: Turizem Miren-Kostanjevica)

Prejeta priznanja:

- Pomnik miru je leta 2018 prejel **nagrado mednarodnega združenja Kultura-Natura za ohranjanje in valorizacijo kulturne dediščine** in je nosilec priznanja **Turistične patrulje za najlepšo razgledno točko v Sloveniji po mnenju tujih gostov**.
- Turistična destinacija Miren Kras je leta 2019 prejela **znak Slovenia Green Destination- GOLD** in se uvrstila med TOP 100 najbolj trajnostnih destinacij na svetu. Leto kasneje so kot **TOP 5 najbolj trajnostnih destinacij v Sloveniji** ohranili mesto na svetovni lestvici in prejeli znak **Best of Europe 2020**.
- V letu 2024 GD 2024 Skupaj za Kras top 3 najboljše trajnostne prakse / svetu v kategoriji okolje
- GD mednarodna nagrada – Miren Kras med top 100 trajnostnih destinacij na svetu 2024
- Jakobovo priznanje za ohranjanje kulturne dediščine projektu Zvoki miru
- GD 2025 Zvoki miru top 6 najboljših praks /svetu v kategoriji Kulturna dediščina

(Vir: Turizem Miren-Kostanjevica)

V Pomniku miru se nahajajo tudi prostori **turistično informacijske točke**. Tu lahko obiskovalci na interaktiven način s pomočjo zaslona na dotik izvejo več o Pomniku in njegovi okolici.

V okolici Pomnika si lahko ogledate kamnit **Borojevičev stol**, **topniške položaje** ter **kraško jamo Pečinka**, ki je nudila zavetje vojakom in je urejena kot del zgodovinske dediščine 1. svetovne vojne.

Ponudbo dopolnjuje **trgovinica s spominki Cerjanka**, ki se nahaja v pritličju Pomnika miru in ponuja izdelke lokalnih pridelovalcev, obrtnikov, umetnikov in ustvarjalcev. Cerjanka služi tudi kot promocijski prostor, v katerem se ponudniki destinacije občine Miren Kras predstavljajo tudi z osebnimi zgodbami, kontakti in naslovi.

Obiskovalci se lahko okrepčajo v gostinskem lokalu – **okrepčevalnici Cerje**.

Pomnik miru je tudi pomembna točka obiska in postanka aktivnih turistov in domačinov. Letno razgledno točko obišče preko 50.000 aktivnih pohodnikov, kolesarjev in konjenikov, številka, skladno s trendi ohranjanja zdravja in vitalnosti, strmo narašča.

Pomnik miru je v novi strategiji nadaljnega razvoja Poti miru od Alp do Jadrana, ki je v letu 2020 dobila priznanje za najboljšo pohodniško tematsko pot v Evropi, ena od treh glavnih informacijskih točk na slovenski strani, poleg Kobariškega muzeja in Parka miru na Sabotinu.

4.1.4 Obisk turistične destinacije Miren - Kras

Slika 6: Prihodi domačih in tujih gostov v destinacijo v letih 2018-2024

(Vir: Poslovno poročilo Zavoda Miren-kras za leto 2024)

Slika 7: Nočitve domačih in tujih gostov v destinaciji v letih 2018-2024

(Vir: Poslovno poročilo Zavoda Miren-kras za leto 2024)

4.1.5 Obisk Pomnika miru

Slika 8: Obisk Pomnika miru v letih 2018-2024 (domači in tuji gostje)

(Vir: Poslovno poročilo Zavoda Miren-kras za leto 2024)

Med gosti je bilo leta 2024 90,5 % domačih gostov in 9,5% tujih.

(Vir: Poslovno poročilo Zavoda Miren-kras za leto 2024)

4.1.6 Kulturni turizem

Po podatkih SURS je v letu 2019 le slabih 7% tujih obiskovalcev obiskalo Slovenijo z namenom ogleda naravnih in kulturnih znamenitosti.

Po podatkih iz Strategije trajnostne rasti slovenskega turizma 2017–2021 (MGRT) so turisti v povprečju namenili le 0,9% svoje potrošnje kulturnim storitvam.

Razlog za tako nizko udeležbo kulture v turistični dejavnosti je zagotovo neprepoznavnost Slovenije kot kulturno-turistične destinacije, premajhna promocija kulturne dediščine, premajhna promocija Slovenije kot destinacije, ki omogoča tudi kvalitetna kulturna doživetja.

Začenši s pregledom razlogov, zakaj bi bilo smotrno izvesti investicijo je najprej potrebno poudariti pomen vidika kulturne in naravne dediščine za omenjeno področje, na katerem se nahaja Pomnik miru. Omenjeni pogled nam namreč razkriva:

- potrebo po varovanju dediščine ter poudarjanju pomena le-te
- potencialno možnost za izkoristek le-te, kakor bo še podrobneje razdelano v nadaljevanju vidika kulturno-turističnih programov.

4.1.7 Kulturna dediščina

Po podatkih iz Občinskega prostorskega načrta Občine-Miren Kostanjevica, iz leta 2013, je v registru kulturne dediščine na območju občine Moren-Kostanjevica vpisanih 114 enot, od tega 3 območja in 111 objektov, delov objektov ali skupin objektov. Po režimu varstva je med 15 območji kulturnih spomenikov, 8 registriranih arheoloških najdišč, 63 območji kulturne dediščine in strokovnih zasnov varstva in 28 vplivnih območij dediščine. Med objekti prevladujeta profana in sakralna kulturna dediščina.

Zgodovinska dediščina prve svetovne vojne – jama Pečinka

Cerje leži ob poti iz Vipavske doline na Kras, levo nad cesto iz Mirna proti Opatjemu selu, najbližja vas je Lokvica. Značilen kamniti kraški svet pod 342 metrov visokim oblim gričem je bogat z ostanki soške fronte. Kraji in ljudje današnje občine Miren-Kostanjevica so namreč v prvi svetovni vojni, zlasti v obdobju Soške fronte (1915-1917), postali žrtve vojnega spopada med Avstro-Ogrsko in Italijo. Celotno območje je bilo prepleteno s strelskimi jarki in topniškimi položaji.

V avstro-ogrski vojski so, da bi čim bolj izrabili naravne jame in brezna, ustanovili jamarski gradbeni oddelek VII. korpusa, ki je štel 500 ljudi. Vodil ga je speleolog ing. nadporočnik Alois Peter Bock. V tem oddelku je med 10. marcem in 15. aprilom 1917 deloval tudi slovenski naravoslovec in pedagog Pavel Kunaver (1889-1988). Raziskovali in uredili so več sto jam, od tega so jih precej preuredili za vojaško uporabo. Gradbena dela so večinoma izvajali ruski ujetniki.

Na tem območju je najbolj znana naravna jama Pečinka, vhod v katero je s severnega pobočja hriba Pečina na višini 290 metrov. Vhod v jamo je zazidan in zaprt s kovinskimi vrati. Jama je poševna, naravni del je dolg 150 m in se nadaljuje v umetno izkopen rov do vrha hriba Pečina. Jama Pečinka je v 1. svetovni vojni služila kot zavetišče za vojake. Najprej je bila jama v posesti avstro-ogrske vojske, v 9. soški bitki, v začetku novembra 1916, pa je prešla v italijanske roke. Leta 1917 so Italijani v kaverne naselili artilerijsko poveljstvo 21. divizije. Jama Pečnika je v njihovih rokah ostala do konca oktobra 1917, ko je bilo po 29. mesecih konec bojev na soški fronti. Jama je bila opremljena s pogradi za vojake in kabinami za častnike. Na vrhu hriba Pečina je bila opazovalnica, kjer je bil nameščen žaromet (Vir: <http://www.potmiru.si/pdf/storia.pdf>).

Slika 9: Vhod v jamo Pečinko

(Vir: <http://www.regionalgoriska.si/novica/jama-pecinka-je-ponovno-dobila-podobo-iz-prve-svetovne-vojne>)

Naravna dediščina

Drugi izmed vidikov za izvedbo investicije je potencial, ki ga razkriva naravna dediščina, ki je prisotna na omenjenem območju. Območje Občine Miren-Kostanjevica ima namreč številne naravne vrednosti. Celoten kraški del občine je na območju geoloških in geomorfoloških podzemeljskih naravnih danosti. V občini so evidentirane naslednje naravne prvine:

- Zavarovano območje: Jama pod Pečinko – Lokvica, naravni spomenik, lokalni pomen;
- Posebna območja varstva – območje Natura 2000: dolina Vipave, Kras;
- Naravne vrednote:
Botanika, lokalni pomen: Trestelj – vrh in pobočja Trstelja, rastišče ogroženih rastlinskih vrst;
Zoologija, lokalni pomen: Bilje, - opuščen glinokop, življenjski prostor ogroženih živalskih vrst;
Geomorfologija, državni pomen: suhi dol ob jugozahodnem robu Krasa.
- Ekološko pomembna območja: Kras, Spodnja Vipavska dolina, reka Vipava in osrednji del Vipavske doline (Diplomsko delo, Možnosti razvoja turizma in rekreacije v občini Miren-Kostanjevica, A. Faganeli, Ljubljana, 2014).

Slika 10: Natura 2000, naravne vrednote in zavarovana območja v občini Miren-Kostanjevica

(Vir: Diplomsko delo, Možnosti razvoja turizma in rekreacije v občini Miren-Kostanjevica, A. Faganeli, Ljubljana, 2014)

Kraško podzemlje

Kraško podzemlje skriva čudovite kapniške tvorbe in zanimive živali. Pomembne kraške jame, ki so vključene v Pot miru na Kasu, so Jama Pečinka, Leopardova jama, Krompirjeva jama, Klobasja jama in Lojzova jama. Med naštetimi je najbolj znana naravna jama Pečinka, vhod v katero je s severnega pobočja hriba Pečina, več o njej v nadaljevanju.

V njeni bližini pa se z breznom odpira vhod v Leopardovo jamo, o kateri je iz roda v rod prehajalo ustno izročilo, raziskalo pa so jo šele pred dobrima dvema desetletjema, ko je leta 1984 vhod vanjo pokazal domačin iz Lokvice. Leopardova jama je 262 m dolga ter 32 m globoka. Po ozkem breznu s premerom enega metra se po 18 metrih odpre Vhodna dvorana, ki je z 10 metri višine največji prostor v jami. Od tu potekajo jamski rovi v dveh smereh. Jugovzhodna smer se zaključi z Leopardovo dvorano, kjer so našli izjemno najdbo fosilnih ostankov, zasigane kosti, ledenodobnega leoparda (*Panthera pardus*). Severozahodna smer pelje skozi Rov heliktitov, ki je po mnenju jamarjev najlepši del jame. Tu se nahaja znani »orjaški heliktit«, ki poleg okostja leoparda predstavlja enega od simbolov jame. Končni do sedaj znani prostor je Špagetna dvorana, poimenovana po izjemno krhkih in tankih kapnikih bolj poznanih kot cevčice ali špageti. Tudi sicer jamo krasi izredno bogat in barvit sigov nakit ter na nekaterih mestih temno rjavi, kalcitni kristali na stropu. Izstopajo stebri, vitki stalagmiti, številni stalaktiti ter izredni heliktiti. Leopardova jama je 262 m dolga ter 32 m globoka (Vir: spletna stran Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave).

4.1.8 Nova Gorica - Evropska prestolnica kulture 2025

Nova Gorica je skupaj s sosednjo Gorico v letu 2025 nosilka naziva Evropska prestolnica kulture.

Goriška regija in njeno središčno somestje Nove Gorice in Gorice v Italiji je primer teritorija, ki ga je prejšnje krvavo stoletje zelo prizadelo in kjer se rane občutijo še danes. Zato je nujno, da poleg formalne združitve leta 2004 in padca mej tri leta kasneje, Nova Gorica in njena starejša sestra na italijanski strani ter celoten prostor nekoč skupne pokrajine dobijo skupno vizijo, skupen cilj in ustvarjajo enotno, čeprav raznoliko, zgodbo, da bodo ustvarile kvalitetno okolje za življenje vseh prebivalcev, za ustvarjanje, za delo in za učenje in da bosta v svojem sodelovanju luč vsem podobnim mestom v Evropi in onkraj.

Mesto Nova Gorica je nastajalo kot novo središče za zaledje, ki ga je meja ločila od stare Gorice, v prostor pa vnesla nov družbeni sistem in novo kulturo. Njena zgodovina je za Evropsko prestolnico kulture (EPK) vir za ustvarjanje sodobnih vsebin in oblik življenja v mestu. Med graditelji novega mesta Nova Gorica in njenimi prvimi prebivalci so bili prišleki iz različnih, manj ali bolj oddaljenih krajev in kultur, kar je gradilo in ustvarilo kulturo sobivanja. EPK se je bo spomnil z dejavnimi programi, delavnicami, pobudami na temo aktualnih migracij in priseljevanja. Nova Gorica je postavljala novo industrijo in pri tem oblikovala lastno produkcijsko kulturo, včasih eno pomembnejših v državi. Industrijska zapuščina kliče po ohranitvi in ovrednotenju, prazni prostori pa čakajo, da jih z novimi smiselnimi vsebinami zapolnijo umetniki, znanstveniki, start-upi in co-workingi.

Nova Gorica je rasla z mejo ločena, fizično pa spojena z Gorico v Italiji. Zato je njeno izkustvo enkratna zgodba o starem in novem, o ločenem in sodelujočem, o premagovanju žičnih in jezikovnih ovir. Obe mesti nadaljujeta na podlagi teh izkustev, v središče postavljata kulturno izmenjavo, razvoj skupnih univerzitetnih programov, preplet turistične ponudbe, skupni nastop v Evropi«.

(Vir: Bid book Go borderless, Kandidatura za Evropsko prestolnico kulture, November 2020)

4.2. Turistično-kulturni projekti in dogodki

Ob nakazani pomembni ter bogati kulturni in naravni dediščini je lahko sklepati, da je tudi sam objekt Pomnik miru na Cerju inherentno vezan na številne kulturno-turistične projekte, ki se tu izvajajo ali pa ki se navezujejo na vsebine, ki jih objekt predstavlja. V nadaljevanju sledi kratek pregled nekaterih dejavnosti, ki vsaj delno nakazujejo tudi nadaljnji potencial objekta za nadaljni razvoj kulturne in turistične dejavnosti območja:

4.2.1 Sanjava stran Slovenije

Turistična destinacija Miren Kras se promovira s sloganom Sanjava stran Slovenije in kot enega izmed najpomembnejših turističnih produktov / atrakcij območja.

»Mehko položena čez travnike in zaobljene griče, čisto na zahod, kjer se Slovenija spogleduje z Italijo in morjem. Med zeleno Vipavsko dolino in Krasom vse diši. Po žajblju, borovcih, svežini in miru. Začutite spokojnost počasnega toka reke Vipave, ki napaja rodovitna polja z belimi šparglji. Prisluhnite zgodbam jam na Poti miru od Alp do Jadrana. Doživite veličastne razglede s Cerja na morje, Alpe in slikovite vasi, ki se razpenjajo kot krila na hrbtu Črnih hribov, kjer v burji šumijo drevesa in zori pršut. Za kraškimi suhogradnimi zidovi, ki dajejo pečat pokrajini in so z

edinstveno večino gradnje vpisani na seznam UNESCO dediščine človeštva, rastejo oljke in grozdje za teran, temen in krepčilen kot noči Miren Krasa.

Spoznajte čudovito pripoved o ljubezni med človekom in naravo.«

(Vir: Turizem Miren-Kostanjevica)

4.2.2 Pot miru – Via di pace

Pot miru sega od Rombona do Jadranskega morja. Pomnik braniteljem slovenske zemlje je del te poti, ki je razdeljena na 15 odsekov. Vsak odsek je mogoče prehoditi v enem, za nekatere daljše pa sta potrebna dva dneva.

Leta 2015 je minilo 100 let odkar je na Soški fronti potekal eden največjih spopadov na gorskem območju v zgodovini. Pot miru ponovno povezuje kraje spopadov, kjer je samo v bojih ob Soči umrlo okoli 300.000 vojakov. Fundacija Pot miru skrbi za to, da sledi bojev, ki so jasno vidni še danes, ostanejo v spomin in opomin na pretekle vojne grozote. Namen Poti miru je ta, da se obiskovalci ob obisku dediščine Soške fronte zavedajo, da se kaj takega ne sme več zgoditi. Obenem uživajo v vseh lepotah in razgledih, ki jih ti kraji ponujajo danes.

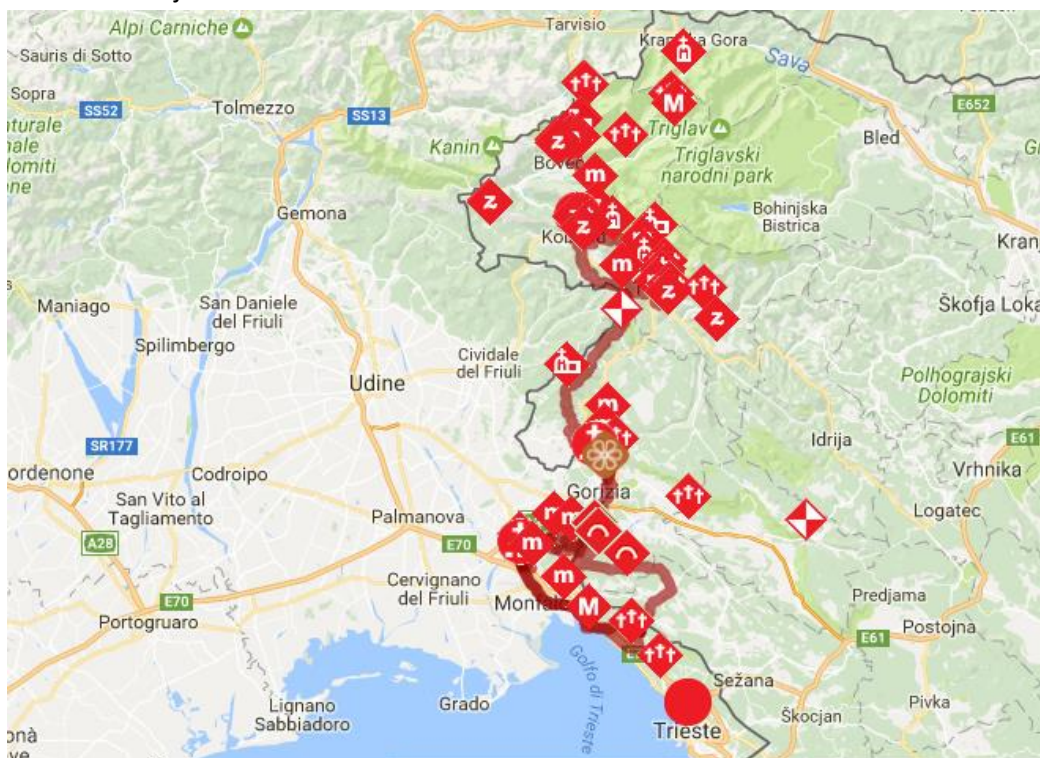
Glavni pomen Poti miru je povezovanje krajev in narodov, ki jih je Soška fronta nekoč ločevala, danes pa jih Pot miru združuje. Pot miru torej povezuje dediščino Soške fronte z drugimi naravnimi, kulturnimi, etnološkimi zanimivostmi, turistične ponudnike, TIC-e, muzeje ter daje veliko priložnost za čezmejno povezovanje in razvoj zgodovinskega turizma (Vir: spletna stran RTV SLO – Svetovna vojna 1914-1918).

Načrt Poti miru:

- Pot miru od Alp do Jadrana se začne v Logu pod Mangartom, nato pa se mimo trdnjave Kluže, muzejev na prostem Ravelnik in Čelo povzpne na planino Golobar ter muzej na prostem Zaprikraj.
- Skozi Drežnico se spusti mimo italijanske kostnice v Kobarid, kjer se razdeli na dva dela. Ena trasa se dvigne na greben Kolovrata in muzej na prostem, druga pa poteka mimo planin Kuhinja in Prtovč na muzej na prostem Mrzli vrh, kjer se spusti do spominske cerkve svetega Duha na Javorci, od tu pa v Tolmin, do nemške kostnice ter na muzej na prostem Mengore, kjer se ta krak konča.
- Od muzeja na prostem Kolovrat pa pot poteka mimo Globočaka, skozi vas Kambreško do Sabotina in Brd. Druga trasa pa se s Kolovrata spusti v Plave, kjer se dvigne na Prižnico, Vodice, Sveto goro do Škabrijela. Obe trasi se združita v Novi Gorici/Gorici.
- Pot se nadaljuje čez Markov hrib in Vrtojbenko-Biljenske griče do **Pomnika na Cerju** in Poti miru na Krasu. Tu se Pot miru ponovno razdeli na dve trasi, ki prečkata nekdanjo mejo.
- Prva trasa na italijanski strani poveže Zgodovinsko pot na restovcu/Percorso storico del Brestovec, Debelo Grižo/Monte San Michele, italijansko kostnico v Sredipolju/Redipuglia, Tematski park/Parco Tematico Grande Guerra nad Tržičem/Monfalcone in se konča v Devinu/Duino. Druga trasa na Krasu poveže Borojevičev prestol, Krompirjevo jamo, Gorjansko in druga avstro-ogrsko pokopališča ter se čez čezmejno Grmadi/Ermada spusti v Devin/Duino

(Vir: 100letprve.si)

Slika 11: Zemljevid Poti miru

(Vir: <http://www.potmiru.si/slo/zemljevid>)

Pot miru na Krasu:

Poti miru na Krasu so namenjene predvsem ohranjanju spomina na dogodke na soški fronti v prvi svetovni vojni, spopadu med Avstro-Ogrsko in Italijo, na trpljenje, skozi katerega so morali vojaki in domačini. Poti miru nas vodijo po obstoječih kolovozih, stezah in nekdanjih vojaških cestah. Na svoj račun pridejo tako pohodniki kot kolesarji. Oboji se lahko odločajo med manj zahtevnimi izleti po planotastem svetu ali pa se podajo na hribovito obrobje planote, od koder so čudoviti razgledi tako na morska prostranstva, kot na alpske vrhove. Urejene in označene so tudi konjeniške poti.

Ponekod je ostankov, ki opozarjajo na to, da se je na tem območju nekoč bila krvava vojna še posebno veliko, zato je tam urejenih več kratkih zgodovinskih poti. Prav take poti so urejene v okolici vasi Opatje selo, Lokvica in Nova vas, kjer je bilo v začetku vojne avstro-ogrske zaledje, nato se je jeseni 1916 frontna črta premaknila mimo vasi, proti vzhodu, in nekdanje avstro-ogrske položaje je do končnega umika s Krasa oktobra 1917 zavzela italijanska vojska. Tako tu srečamo spomenike in položaje obeh vojsk. Zanimiva je pot po oskrbovalnih jarkih, ker se lahko sprehodite mimo topniških položajev, pogledate v kaverne, obiščete zapuščeno pokopališče, se podate v utrjeno kraško jamo Pečinka, si ogledate ostanke barak, se odpočijete na Borojevičevem kamnitem stolu in ob vsem naštetem uživate v hoji po čudoviti kraški pokrajini. Najlepši pogled na celotno kraško pokrajino je mogoč prav z razglednega hriba Cerje, kjer stoji mogočen pomnik braniteljem slovenske zemlje.

(Vir: spletna stran Turističnega društva Cerje)

4.3. SWOT analiza

Prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti, so zbirno predstavljene še v SWOT analizi:

Tabela 5: SWOT analiza

PREDNOSTI	SLABOSTI
• bogata kulturna in naravna dediščina v občini in regiji • bogata zgodovinska dediščina v občini in regiji • lega v bližini italijanske meje • vključitev Pomnika miru v številne kulturno-turistične programe • vzpostavljena Pot miru v bližini pomnika • mir in varnost znotraj regij (z vidika demografije in turizma) • vključitev v izobraževalne programe slovenskih osnovnih in srednjih šol	• pomanjkanje finančnih investicij v kulturno dejavnost • nepovezanost turistične ponudbe znotraj turistične destinacije • premajhna prepoznavnost Krasa kot kulturno-turistične destinacije
PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
• obogatitev vsebine kulturne infrastrukture z možnostjo izvajanja večjih kulturnih prireditev • mnogo bolj pestra ponudba za obiskovalce Pomnika miru (sprehajanje, uporaba eko koles, konji) • možnost koriščenja okolju prijaznejše dostopnosti do kulturno-turistične atrakcije (konji, eko kolesa) • nudenje novih atrakcij za otroško populacijo • bolj urbana in zelenejša okolica že obstoječega objekta • možnosti za nadaljnji kulturno-turistični razvoj v regijah Goriška in Obalno-Kraška • ohranjanje lokalne in nacionalne identitete • ohranjanje zgodovinske in kulturne dediščine • večja prepoznavnost Goriške in Obalno-Kraške regije • potencial za nadaljnjo gospodarsko rast in nova delovna mesta • višja kvaliteta bivanja v kraju ter Goriški in Obalno-Kraški regiji • ohranjanje poseljenosti podeželja • medregionalno, čezmejno in transnacionalno sodelovanje	• cenovno tveganje • epidemiološko tveganje • premajhen poudarek kulturnemu turizmu v okviru strateških politik države na področju turizma in kulture • pomanjkanje finančnih sredstev za promocijo in trženje nove ponudbe • izguba prvinskega pomena spomenika s preveč pestrim naborom bodočih storitev objekta

4.4. Usklajenost investicijskega projekta z državnim razvojnim dokumentom in drugimi razvojnimi dokumenti, usmeritvami skupnosti ter strategijami in izvedbenimi dokumenti strategij posameznih področij in dejavnosti

1. Strategija trajnostne rasti slovenskega turizma 2022-2028

Destinacija Miren Kras **sooblikuje ponudbo MEDITERANSKO KRAŠKE regije**. Ima specifično lokacijo na stičišču Vipavske doline, Brd in Krasa in opravlja poslanstvo meddestinacijskega povezovanja. Sodeluje z vodilno destinacijo Nova Gorica in Vipavska dolina ter ORO Krasa in Brkinov.

Slovenija se je v strategiji 2022- 2028 zavezala nadgraditi turistično infrastrukturo - Pomnik miru je največja in najbolj obiskana znamenitost Miren Krasa ter vstopna točka v destinacijo, hkrati pa sodi med **največje znamenitosti obeh sosednjih destinacij** (ORA Krasa in Brkinov ter Nova Gorica in Vipavska dolina).

Pomnik je skrbnik **naravne in kulturno zgodovinske dediščine** saj stoji sredi zaščitene območja NATURE 2000 in sredi Parka miru z ostalinami 1.sv. vojne, je tudi eden od treh INFO centrov na SLO strani v Poti miru od Alp do Jadrana. Po celotnem področju, prepredenem z kraškimi suhokradnimi zidovi, - tehnika gradnje je del UNESCO dediščine človeštva, se vije preko 100 KM pohodniških in kolesarskih poti, ena najlepših konjeniških tras v Sloveniji, v bližini je 5 večjih kraških jam na ogled v spremstvu z jamarji.

Projekt je skladen s ključnimi usmeritvami strategije turizma za tekoče strateško obdobje:

- **ZELENO** – Slovenija turizem razvija na uravnotežen in odgovoren način, po mednarodnih standardih trajnosti (upoštevanje vseh treh stebrov trajnosti).
- **BUTIČNO** – Ustvarjamo kakovostno ponudbo z višjo dodano vrednostjo, po trajnostnih standardih in po meri individualnega odgovornega obiskovalca.
- Nagovarjamo **INDIVIDUALNEGA, ODGOVORNEGA**, zahtevnejšega gosta, ki v skladu s trendi novega luksuza išče in ceni avtentična, edinstvena in kakovostna (5-zvezdična) doživetja. >
- Slovenija je destinacija, kjer je **NARAVA** vedno na dosegu. Narava, ki navdihuje in vabi k aktivnostim. Narava, ki nas uči pomena odgovornega ravnanja.
- V Sloveniji se človek ustavi in poskrbi za svoje **ZDRAVJE in dobro počutje**. Stoletja tradicije in edinstvene termo-mineralne vode in naravni zdravilni faktorji.
- Slovenija na stičišču Alp, Krasa, Mediterana in Panonske nižine nudi raznolika in lahko dostopna **KULturna DOŽIVETJA** z močnim lokalnim **AVTENTIČNIM KARAKTERJEM**.
- **Varna destinacija**, majhne, uravnotežene in **gostoljubne lokalne skupnosti**.

Skladnost s ključnimi produkti

V strategiji so največje pozornosti deležna **poslovna srečanja in dogodki**. V Pomniku miru s konferenčno dvorano in slavnostno avlo se že danes odvije na letnem nivoju preko 100 poslovnih, družabnih srečanj, konferenc in kulturnih dogodkov, tudi porok, ki privabijo večdnevne goste in se odvijajo tudi izven sezone. V Pomniku je posebna **gastronomska ponudba**, tudi Okrepčevalnica Cerje

razvija ponudbo sezonskih lokalnih dobrot v sodelovanju z lokalnimi pridelovalci, izvaja tudi catering storitve za goste pomnika.

Skladnost s strategijo trženja in usmeritvijo v DIGITALNO promocijo

Promocija nove ponudbe pomnika se bo izvajala na **slovenskem in vseh bližnjih trgih** s poudarkom na sosednji Italiji, Avstriji in Nemčiji, od koder lahko pričakujemo največ gostov.

Nadgradnja infrastrukture omogoča tudi nadgradnjo produktov e-mobilnosti (nove e- polnilnice) in konjeništa (novi privezi), dodatno informiranje in napovedniki dogajanja preko digitalnih panojev- Cerje je priljubljena izletniška točka za pohodnike, kolesarje (preko vikenda Cerje obišče več tisoč ljudi), nadgradnja spletne strani bo omogočala boljše trženje dogodkov, ki se bodo izvajali v pomniku, 3D in nov Video pa boljšo promocijo preko socialnih omrežij.

(Vir: Strategija trajnostne rasti slovenskega turizma 2022-2028)

2. Akcijski načrt trajnostnega razvoja in organiziranosti turizma v Občini Miren – Kostanjevica 2017 – 2025

Projekt neposredno pripseva k doseganju **razvojnih ciljev** akcijskega načrta, in sicer k:

- **povečanju konkurenčnosti** skozi povezovanje, sinergijo, kakovost, inovativnost za pristna doživetja skozi oči gosta, s tem, ko projekt povečuje kakovost turistične ponudbe;
- **povečanju prepoznavnosti destinacije** skozi prepletanje zgodb in bolj jasno izražene ter komunicirane elemente identitete znamk destinacije.

Projekt tudi uresničuje **kvalitativni trženjski cilj** »Razviti privlačne proizvode, povezati ponudbo in jo oblikovati v prijetna doživetja« z novimi turističnimi produkti in objekti.

Nenazadnje pa se z izvedbo projekta zasleduje tudi **komunikacijska cilja**:

- Dvigniti ugled in priklic destinacije in njenih produktov v turističnem smislu,
- Večati prepoznavnost destinacije in njenih produktov v turističnem smislu

3. Nova Gorica - Evropska prestolnica kulture 2025

Projekt neposredno uresničuje strateški cilj »Revitalizacija kulturne dediščine« in čezmejni strateški cilj »Kultura kot sila razvoja – posodobitev čezmejne dediščine« ter izkorišča potencialno korist »Moč skupne zgodovine nas združuje za prihodnost, namesto da nas pretekli odnosi delijo«.

Občina Miren – Kostanjevica soustvarja in sofinancira projekte:

- VARUHI MIRU: Srečanje evropskih UNESCO šol pri stolpu miru na Cerju.
- ZVOKI PODZEMLJA: Cikel koncertov v številnih podzemnih jamah na območju.

4. Strategija prostorskega razvoja Slovenije

Strategija prostorskega razvoja Slovenije je temeljni državni dokument o usmerjanju razvoja v prostoru. Podaja okvir za prostorski razvoj na celotnem ozemlju države in postavlja usmeritve za razvoj v evropskem prostoru. Operacija bo usklajena z naslednjimi cilji prostorskega razvoja:

- Racionalen in učinkovit prostorski razvoj: usmerjenost dejavnosti v prostoru na način, da ustvarjajo največje pozitivne učinke za prostorsko uravnotežen in gospodarsko učinkovit razvoj, socialno povezanost in kakovost naravnega in bivalnega okolja;

- Kvaliteten razvoj in privlačnost mest in drugih naselij: zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrezno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture;
- Skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi: skladen razvoj regionalnih območij.

(Vir: Strategija prostorskega razvoja Slovenije)

5. Strategija kulturne dediščine 2020–2023

Strategija nosi za projekt izreden pomen, saj izpostavlja pomen ohranjanja in razvijanja na kulturnem področju. Kot navaja dokument, ima kulturni razvoj vpliv na ohranjanje in krepitev tako nacionalne kot tudi evropske identitete, ob enem pa izdatno vpliva na samo kakovost življenja prebivalcev Republike Slovenije. Omeniti velja tudi, da dokument kulturno dediščino označuje kot ključen faktor za razvoj družbe, pridobivanje znanja in spodbujanje razvoja v Republiki Sloveniji.

Podrobneje gledano, lahko izpostavimo cilje Strategije kulturne dediščine 2020–2023 za družbeni razvoj, ki je v dokumentu opisan kot prvi steber:

- Spodbuditi raznoliko uporabo in ponovno uporabo dediščine ter izkoriščanje njenih potencialov
- Povečati učinkovitosti pravnega in finančnega okvira varstva in ohranjanja dediščine
- Zagotoviti večjo usposobljenost in učinkovitost javnega sektorja varstva dediščine ter izboljšati medresorsko sodelovanje
- Izboljšati kakovost življenja z ohranjanjem dediščine in spodbujanjem dediščinskih dejavnosti

Kot poglavitne usmeritve in ukrepe dokument navaja:

- Vključevanje dediščine v razvojne in sektorske politike, zakonske in razvojne dokumente ter prostorske akte na državni, regionalni in občinski ravni
- Sistemska zagotovitev virov financiranja ter uvajanje morebitnih davčnih in finančnih spodbud oz. ugodnosti
- Vzpostavitev učinkovitega ravnanja s kulturnimi spomeniki v javni lasti
- Krepitev skupne odgovornosti za dediščino
- Načrtno spremljanje stanja za boljše načrtovanje obnove in oživljanja dediščine
- Spodbujanje razvoja trajnostnega kulturnega turizma, kreativnih industrij in drugih novih produktov in storitev z uporabo dediščinskih virov

Predmetni projekt spodbuja izkoriščanje potencialov regionalne in nacionalne kulturne dediščine z izvajanjem dediščinskih dejavnosti, z novimi vsebinami vzpostavlja učinkovito ravnanje s kulturnim spomenikom v javni lasti i spodbuja trajnostni kulturni turizem.

(Vir: Strategija kulturne dediščine 2020–2023)

6. Vizija in strategija razvoja Občine Miren – Kostanjevica 2017–2025

Izvedba investicije je tudi v skladu z Vizijo in strategijo razvoja Občine Miren – Kostanjevica 2017–2025, kjer je v 4. poglavju podrobno opisana vizija občine na področju turizma.

»Rezultati delavnice, ki je bila posebej namenjena razvoju turizma v občini in razlogih, zakaj na tem področju kljub močni volji še vedno šepamo, so pokazali, da ima Občina Miren - Kostanjevica še veliko potencialov v kulturni, zgodovinski, arheološki, memorialni in naravni dediščini, ni pa sistema, ki bi obstoječo primarno ponudbo celostno povezal in nadgradil skozi sekundarno ponudbo v obliki integralnih turističnih proizvodov in storitev. Občina kot taka sicer opravlja funkcijo razvoja na področju turizma, vendar je povsem razumljivo, da v določeni fazi tega ne bo mogoče več opravljati v takšnem obsegu in mora to funkcijo prevzeti nov subjekt, ki lahko in zmore opravljati vse funkcije upravljanja turistične destinacije.

Do leta 2025 bomo kot občina sistemsko pristopili k razvoju trajnostnega turizma in edinstvene turistične ponudbe, in sicer v in sicer v naslednjih korakih:

- Centralizacija in krepitev turistične informacijske točke, preko katere bo razvijala in medsebojno povezala turistične produkte in storitve;
- Preučitev obstoječih trženjskih znamk in po potrebi pristop k izgradnji lastne turistične blagovne znamke ter smiselna integracija v obstoječo ponudbo;
- Ustanovitev novega pravnega subjekta, ki bo skrbel za turistično ponudbo, povezoval ponudnike storitev in izdelkov ter načrtno privabljal nove turistične goste;
- Skrb za pospešeno promocijo turizma izven regije, tako na nacionalnem kot mednarodnem nivoju, predvsem pa v sodelovanju z lokalnim okoljem razvoj novih inovativnih turističnih produktov«.

Izvedba investicije bo, z novo turistično ponudbo, izrazito vplivala na nadaljnji potek razvoja turizma, kar pomeni jasno zasledovanje zgoraj navedenih ciljev Vizije.

(Vir: Vizija in strategija razvoja Občine Miren – Kostanjevica 2017–2025)

7. Strategija za trajnostno in pametno mobilnost – usmerjanje evropskega prometa na pravo pot za prihodnost

Zaradi postavitve polnilnic za e-kolesa ter privez za konje je moč opaziti, da je investicija skladna tudi s strategijami, ki zasledujejo cilje na področjih trajnostne in prometne mobilnosti. Ena izmed takšnih strategij je tudi Strategija za trajnostno in pametno mobilnost – usmerjanje evropskega prometa na pravo pot za prihodnost,.

V začetku decembra 2020 je Evropska komisija predstavila Strategijo za trajnostno in pametno mobilnost z akcijskim načrtom, ki bo usmerjala njeno delo v naslednjih štirih letih. Strategije je podlaga, s katero bo prometni sistem Evropske unije lahko dosegel zeleno in digitalno preobrazbo in izpostavlja tri osnovne cilje – promet mora biti trajnosten, pameten in odporen. Strategija izpostavlja, da sta varnost in varstvo v prometnem sistemu najpomembnejša in ne bi smela biti nikoli ogrožena, Evropska unija pa mora na tem področju ohraniti vodilni položaj v svetu.

Da bi promet postal trajnosten, to v praksi med drugim pomeni: pospešeno uvajanje brezemisijских vozil, goriv iz obnovljivih virov in nizkoogljičnih goriv ter infrastrukture, povezane z njimi; zdravo in trajnostno medmestno in mestno mobilnost, npr. z gradnjo dodatne kolesarske infrastrukture v naslednjih desetih letih; ekologizacijo tovornega prometa.

Na področju povečanja varnosti in varstva v prometu Strategija izpostavlja, da sta varnost in varstvo v prometnem sistemu najpomembnejša in ne bi smela biti nikoli ogrožena, EU pa mora na tem področju ohraniti vodilni položaj v svetu. Stalna prizadevanja v sodelovanju z mednarodnimi, nacionalnimi in lokalnimi organi, zainteresiranimi stranmi in državljani so ključnega pomena, če želimo doseči cilj odprave smrtnih žrtev na področju mobilnosti.

Evropa je še vedno najvarnejša prometna regija na svetu. Čeprav so potovanja z letalom, po morju in železnici zelo varna, se s tem ne smemo zadovoljiti, zlasti ko gre za varnost v cestnem prometu. Leta 2019 je na cestah v EU izgubilo življenje približno 22.700 ljudi, poleg vsake umrle osebe pa je približno še pet oseb več, ki so utrpeli hude poškodbe, katerih posledice so jim spremenile življenje. Komisija zato ostaja v celoti zavezana izvajanju strategije EU za varnost v cestnem prometu iz leta 2018.

8. Strateški okvir kulturne politike EU

Investicija je skladna tudi s Strateškim okvirom kulturne politike za obdobje 2019-2024.

»Prednostne naloge, ki jih je opredelila Evropska komisija za obdobje 2019–2024, so zelo pomembne za oblikovanje politik na področju kulture na ravni EU in za ključne teme evropskega kulturnega sodelovanja.

Te prednostne naloge so del splošne politične strategije Evropske unije.

Opredeljene prednostne naloge so še naprej zelo pomembne za oblikovanje politik na področju kulture na ravni EU in za ključne teme evropskega kulturnega sodelovanja.

Za obdobje 2019–2024 si je Evropska komisija zastavila šest političnih prednostnih nalog:

- Evropski zeleni dogovor: postati prva podnebno nevtralna celina
- Evropa, pripravljena na digitalno dobo: opolnomočenje ljudi s tehnologijami nove generacije
- Gospodarstvo za ljudi: prizadevanje za socialno pravičnost in blaginjo
- Močnejša Evropa v svetu: večje ambicije Evrope z okrepitevijo naše edinstvene blagovne znamke odgovornega svetovnega voditelja
- Spodbujanje evropskega načina življenja: izgradnja Unije enakosti, v kateri imamo vsi enake priložnosti
- Nova spodbuda za evropsko demokracijo: spodbujanje, varovanje in krepitev naše demokracije«

Pomen investicije je še posebej razviden v poglavju »Nova evropska agenda za kulturo«:

»Po evropski agendi za kulturo za leto 2007 je Komisija leta 2018 sprejela novo evropsko agendo za kulturo, da bi upoštevala razvoj v kulturnem sektorju. Nova agenda in priloženi delovni dokument služb Komisije zagotavljata okvir za sodelovanje na področju kulture na ravni EU. Ta se osredotoča na pozitiven prispevek kulture k evropski družbi, njeno gospodarstvo in mednarodne partnerje. Agenda določa tudi izboljšane metode dela z državami članicami, organizacijami civilne družbe in mednarodnimi partnerji.

Države članice opredelijo glavne teme in delovne metode za sodelovanje pri politikah na področju kulture s pomočjo delovnih načrtov za področje kulture, ki jih je sprejel Svet Evropske unije.

Nova agenda je sestavljena iz treh strateških področij s posebnimi cilji, ki ustrezajo socialni, ekonomski in zunanji razsežnosti«.

(Vir: Strateški okvir kulturne politike EU)

5. ANALIZA TRŽNIH MOŽNOSTI

Projekt ne ustvarja prihodkov in nima dejavnosti, ki bi se tržile v okviru izvajanja javne službe.

Ker pa posredno pomeni povečanje zaposlitvenih možnosti in prilivov od turistične dejavnosti, smo preučili **tržni potencial projekta**. Ugotavljamo sledeče:

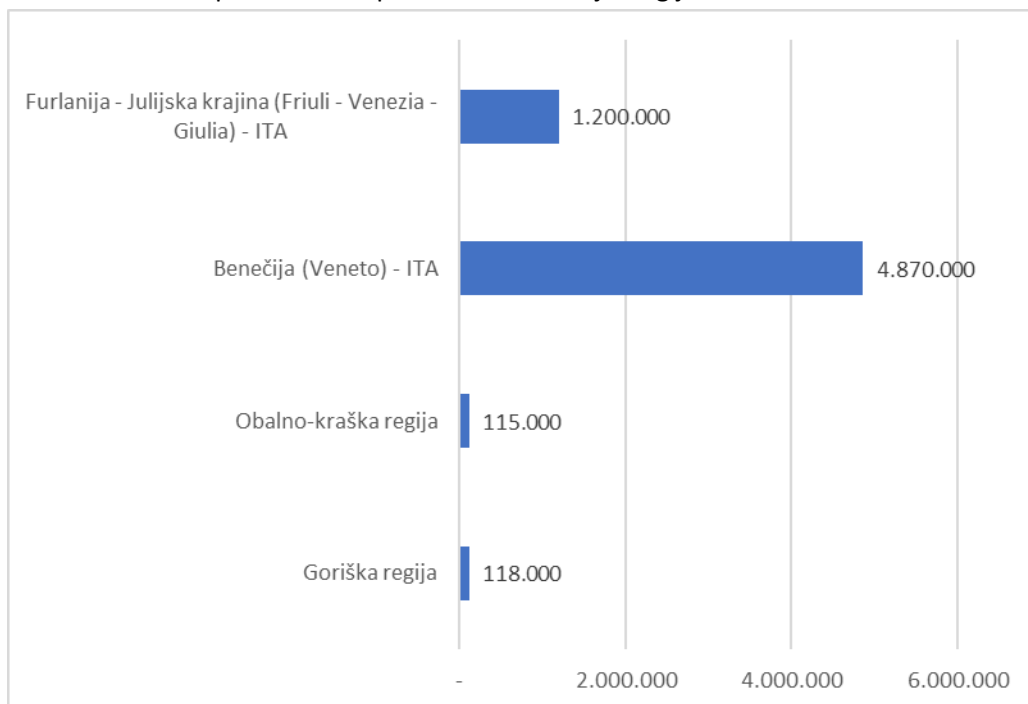
- Velik bazen obiskovalcev iz širše, čezmejne regije, **preko 6 milijonov ljudi** (glej tabelo in graf v nadaljevanju)
- V neposredni bližini ni primerljivih kapacitet za **kongrese in večje, tudi mednarodne dogodke z noto prestiža**, ki jo nudi odmaknjena lokacija sredi neokrnjene narave.
- Pomembna konkurenčna prednost Cerja so **lokacija, edinstveni razgledi**, velikost **parkirišč** in **mila klima**, ki omogoča dogajanje preko celega leta.
- **Butične nastanitve** v neposredni bližini (v Mirnu, Novi vasi, Temnici, Biljah, Hudem logu, Lokvici, Selah na Krasu, Lipi, Vojšćici), Mirenski Grad s 93 ležišči ter **prestižna hotelska ponudba** HIT d.d. v 17 Km oddaljeni Novi Gorici, pa tudi ponudba v sosednji Italiji, omogočajo izvedbo večdnevni dogodkov na nacionalnem in mednarodnem nivoju.
- Komplementarne dejavnosti v Pomniku miru in okolici, ustvarjajo močne **sinergije**.
- Cerje s Pomnikom miru predstavlja **stičišče turistične ponudbe Krasa, Brd in Vipavske doline**, treh najbolj žlahtnih vinskih regij v Sloveniji, ter sečišče **turističnih tokov**, ki povezujejo Brda, Soško in Vipavsko dolino s Krasom in morjem.
- Vse to se odraža v **3 dnevni** povprečni **dobi bivanja** gostov v turistični destinaciji Miren Kras, ki je višja od regijskega in slovenskega povprečja z 2,5 dni.
- V pomniku bo postavljena **stalna razstava** Goriškega muzeja **»Na zahodnem robu«**, ki bo na izviren in sodoben način prikazala zgodbo Primorske v 20. stoletju, ter jo smiselno vključila v slovensko zgodovino, obisk razstave pa bo del obveznih vsebin osnovnih šol.
- V okolici so številne **naravne, zgodovinske in kulturne zanimivosti** (Mirenski grad, Borojevičev stol, suhogradni zidovi, ateljeji in galerije, Čevljarski muzej v Mirnu, Zbirka 1. svetovne vojne v Opatjem selu, Hiša opajske tradicije v Opatjem selu) , skrivnosten jamski svet na območju Nature 2000, kraški suhogradni zidovi pod okriljem Unesca ter bližina večjih atrakcij: Kobilarna Lipica, Postojnska in Škocjanske jame, Devinski grad, Trst in Benetke, Brda, Štanjel in Vipavski Križ.
- Lokacija je vstopna točka v turistično pripoved Miren Krasa ter izhodišče za **butična doživetja in aktivnosti v naravi**: kolesarjenje, pohodništvo, jezdenje, ribištvo in kajakaštvo na reki Vipavi.
- Občino odlikuje **dinamično družabno življenje**, preko 30 kulturnih, športnih, turističnih in dobrodelnih društev, ki se čezmejno povezujejo v pestro paleto dogodkov in srečanj, hkrati je povezana v velikimi umetniškimi imeni, Mušičem, Spacalom, Nemcem, Komelom, Kogojem, in vse to kliče k novim mednarodnim dogodkom, **likovnim kolonijam, razstavam**.
- **Enogastronska ponudba** združuje najboljše iz dveh svetov, Vipavske doline in Krasa: mediteranska kuhinja, tradicionalni recepti, na burji sušene mesnine, posebej pršut, sveža sezonska zelenjava s šparglji na čelu, oljčno olje, zelišča, gozdni plodovi, kraška ali furlanska jota, mesne jedi, frtalje, štruklji in fulje prepričajo tudi njabolj izbirčne«foodije«, ljubitelje loklanih posebnosti pa očara zapuščina Marije Terezije- t.i. **»osmice«**.
- V letu 2025 bosta Gorica v Italiji in Nova Gorica nosili lento **evropske prestolnice kulture**.
- Bližina Italije daje veliko dodatnih možnosti za nadaljnjo rast obiska.

- **Mir, veličastni razgledi** s ploščadi in teras, **pozitivna energija, odmaknjena**, a hkrati **zlahka dostopna lokacija** le 10 km od avtoceste, in 25 km od najbližjega letališča Ronchi, so razlikovalne prednosti in priložnosti Cerja, ki kličejo po vrhunski zgodbi.

Tabela 6: Prebivalstvo v bližnjih regijah - tržni potencial projekta

	število prebivalcev 2023
Goriška regija	118.000
Obalno-kraška regija	115.000
Benečija (Veneto) - ITA	4.870.000
Furlanija - Julijska krajina (Friuli - Venezia - Giulia) - ITA	1.200.000
Skupaj	6.303.000

Slika 12: Grafični prikaz števila prebivalcev v bližnjih regijah

Pomnik miru si letno ogleda 14.000 obiskovalcev (individualni, skupine šolarjev, društva), poleg tega pa še veliko pohodnikov, kolesarjev, jezdecev ali pa zgolj sprehajalcev, ki se tu naužijejo dobre energije, nadihajo svežega kraškega zraka in ustavijo na kavici v gostinskem lokalu.

V Pomniku miru se vsako leto odvijajo družabni, poslovni, kulturno-turistični, dobrodelni dogodki in prireditve in tako Pomnik miru že zdaj letno obišče še vsaj 5.000 udeležencev raznih dogodkov.

VIZIJA:

»Razviti želimo center v katerem se bodo odvijali mednarodni dogodki na visokem kulturnem nivoju. Dogodki za prihodnost, na katerih se bodo rojevale velike ideje in tkale smeje vizije, ki bodo prinašale dolgoročno dobrobit za ljudi ter ustvarjale pogoje za miren in krasen jutri.«

Mauricij Humar, župan Občine Miren - Kostanjevica

»Z novo ureditvijo ima Cerje zaradi izjemne lokacije priložnost, da postane poleg varuha zgodovinske in naravne zapuščine ter priljubljene izletniške točke tudi eno najlepših in najbolj trajnostnih konferenčnih središč na svetu. Pri pozicioniranju bo imela odločujočo vlogo gostinska ponudba, zato iščemo partnerja, ki stavi na odličnost. «

mag. Ariana Durnik, direktorica Javnega zavoda za turizem Občine Miren-Kostanjevica.

6. TEHNIČNO-TEHNOLOŠKI DEL

6.1. Opredelitev investicije

Tabela 7: Osnovni podatki o projektu

Naziv investicije:	UREDITEV POMNIKA MIRU NA CERJU ZA DVIG KONKURENČNOSTI TURISTIČNE DESTINACIJE MIREN KRAS
Vrsta gradnje:	rekonstrukcija, zunanja ureditev
Občina:	Občina Miren - Kostanjevica
Navedba prostorskega akta	Odlok o Občinskem prostorskem načrtu Občine Miren-Kostanjevica (Ur. list RS št. 85/2013, spremembe in dopolnitve 10/2014, 50/2014, 87/2015, 21/2016, 14/2020).
Parcelne številke	parcels št. 1/227, k.o. Opatje selo
Vrsta objekta glede na namen in funkcijo:	Obrambni stolp ter okoliške površine
površine	os elipse 66,40 m, v osi objekta S-J, ki hkrati predstavlja polovico krajše osi elipse 24,65 m

Ureditev edinstvenega spomenika – muzeja nadaljujemo z načrtovanjem zunanje ureditve okolice objekta ter prizidavo javnega programa s prenovo panoramskega dvigala objekta, kjer sledimo rdeči niti osnovne zamisli z uporabo trajnih naravnih materialov (kamen, beton, les, kovina), prilagoditvijo terenu in vremenskim pogojem lokacije, mobilnostjo, fleksibilnostjo in razstavljalivostjo urbane opreme ter uporabo simbolike Pomnika miru in Poti miru.

(Vir: Pomnik miru na cerju, 2021)

Investicija bo doprinesla k širjenju kapacitet že obstoječe infrastrukture ter s tem izrazito povečala možnosti nudenja turističnih in relaksacijskih dejavnosti omenjene destinacije. Projekt bo ob nakazanem celovitejšem in kvalitetnejšem korištenju destinacije, izrazito izboljšal razvojno naravnost občine, kot tudi širše regije. V nadaljevanju sledi podrobnejši pregled prvin projekta.

V okviru projekta bosta razvita **dva nova turistična produkta**:

1. **MUZEJI NA MEJI:** Voden o kolesarsko doživetje, ki bo povežalo dve destinaciji in dve državi : start v Novi Gorici in obisk 4-ih muzejev na e-kolesih, od tega 1 na italijanski strani, z vmesnimi postanki za gastronomsko razvajanja, med njimi tudi Pomnika in Okrepčevalnice Cerje, polnjenje koles in povratek v NG)
2. **KRASNA KUHNJA NA KOLESIH:** zabavno in poučno kolesarsko doživetje za »aktivne gurmane«: konzumacije izbranega menija iz 5-ih hodov, od katerih kolesarji na e-kolesih vsakega okušajo na drugi lokaciji, v eni od 5-ih gostiln, vključenih v trajnostno enogastronomsko znamko destinacije Miren Kras »Krasna kuhinja«, na poti tudi obisk Pomnika na Cerju in doživetja veličastnih razgledov med obiskom zgodovinskih in umetniških zbirk.

Občina Miren-Kostanjevica in Turizem Miren Kras bosta na sami lokaciji turistične infrastrukture zagotovila številne enote dodatne turistične ponudbe na športnem in kulturnem področju:

1. Izposoja koles in prostori za parkiranje koles ter postaja za napajanje električnih koles

Objekt nudi možnost nadaljnjega razvoja kolesarstva na lokaciji, spodbuja k trajnostnim načinom transporta in zdravemu načinu življenja.

2. Privezi in napajalnik za konje

Pomnik miru že zdaj obiskujejo konjeniki, z ureditvijo privezov in napajalnika pa bo tudi ta šport pridobil na veljavi. Polega trajnostnega potovanja in športno-rekreacijske dejavnosti konjeništvo tudi še dodatno povezuje človeka z naravo.

3. Servisni in napajalni stebriček za e-kolesa

Investicija bo doprinesla k postavitvi servisnih in napajalnih stebričkov za e-kolesa, ki bodo razširili turistično ponudbo v obravnavani regiji, hkrati pa pripomogli h okolju prijaznejšim rešitvam.

4. Pokrita kolesarnica

Objekt Pomnik Miru nudi možnost pokrite kolesarnice, ki omogoča še večjo kapaciteto kolesarništa v bližini omenjenega objekta.

5. Likovna razstava bo spomeniku dodala umetnjiški duh, ki ga Pomnik na Miru zasluži. S tem bo objekt pridobil na umetniški veljavi. Na prvi razstavi v na novo ustrezno opremljenih prostorih bo svoja dela predstavil svetovno priznan umetnik, na otvoritveni slovesnosti pa bodo sodelovali svetobno priznani glasbeniki. Odličnost bo prispevala k večji prepoznavnosti lokacije tudi v visokih kulturnih korogih, kar bo prispevalo k diverzifikaciji ponudbe in obisku novih ciljnih skupin.

6.2. Obstoječe stanje

»Objekt stoji na parceli št. 1/227 k.o. Opatje selo. Za gradnjo objekta je Upravna enota Nova Gorica izdala enotno dovoljenje št. 351-311/2000-08/KB dne 19.6.2001 ter odločbo št. 351-11/2011/6 dne 4.3.2011, po izvedeni gradnji pa še uporabno dovoljenje št. 351-336/2011-18 dne 2.11.2011. Za spremembo namembnosti iz družabnega prostora v okrepčevalnico v kletni etaži je bilo izdano gradbeno dovoljenje št. 351-275/2016/9 dne 1.7.2016.

OBSTOJEČE STANJE - LOKACIJA

Objekt stoji vrh hriba Cerje na robu kraške planote nad Mirnom, na parc. št. 1/227 k.o. 2328-Opatje selo površine 22.550 m². Lokacija je idealna za dominantno obeležje, saj je vrh vedno izpostavljen in je spomenik dobro viden z vseh smeri. Pogled na sever sega preko Sabotina, Svete gore in Matajurja do Krna, Triglava in ostalih vrhov Alp. Na vzhodu vidimo Vipavsko dolino, Trnovsko planoto s Kucljem, Čavnom in Nanosom. Na jugu pogled seže do Slavnika, Snežnika in Učke, po celotni Istri do Tržaškega in Kvarnerskega zaliva. Na zahodu lahko vidimo Tržič, Doberdob, Furlansko dolino, goriška Brda ter mesti Gorico in Novo Gorico.

Objekt je dostopen po javni utrjeni dovozni cesti (asfalt-beton) širine cca 3,5m, opremljeni z muldami za odvodnjavanje, ki vodi do objekta z jugozahodne strani in služi hkrati kot pešpot za obiskovalce ter intervencijska in dostavna cesta. Na parceli št.1/44 k.o. Opatje selo je izvedeno parkirišče za obiskovalce in zaposlene z 29 parkirnih mest za osebna vozila (od tega dve za invalide) ter 2 parkirni

mesti za avtobuse z obračališčem, oddaljeno cca 300 m od objekta. V času prireditve je organiziran avtobusni prevoz za obiskovalce do parkirišča. Utrjena dovozna cesta je podaljšana kot intervencijska pot na vzhodno stran objekta, kjer se razširi v plato z gramoznim nasutjem.

Objekt je priključen na javno električno omrežje preko obstoječe transformatorske postaje (priključna moč 25 kW), ki je locirana cca 21 m severozahodno od objekta in je namenjena le temu objektu. Podzemni NN priključni vod vodi do glavne razdelilne in merilne elektro omare na fasadi objekta v kletni etaži.

Ker javno vodovodno omrežje na območju med gradnjo objekta še ni bilo izvedeno, se je objekt prvotno oskrboval s sanitarno pitno vodo iz obstoječega rezervoarja prostornine 19,75 m³ (12 m³), ki je vkopan na vzhodni strani objekta in kamor so pitno vodo dovažali z avtocisternami po potrebi. Poleg je bil pod ploščadjo izveden tudi podzemni rezervoarja požarne vode kapacitete 62,50 m³. Naknadno je bil do objekta izveden vodovodni priključek, oba rezervoarja sta ohranjena.

Pred vhodom v pritlično etažo objekta na južni strani je bil izveden le manjši centralni del načrtovane eliptične ureditve tlakovanja z naravnim kamnom. Na severni strani pa je bil ob spremembi namembnosti družabnega prostora v okrepčevalnico v kletni etaži tlakovan del platoja pred okrepčevalnico v kombinaciji kamnitih plošč in betonskih tlakovcev, ki sledi vzorcu načrtovanega eliptičnega tlaka okolice objekta iz prvotne zasnove avtorja.

Okolica objekta do dovozne ceste je bila na južni strani nasuta z gramoznim nasutjem do višinske kote praga pritličja, tako da je zdaj za eno etažo (cca 330 cm) višja od raščenega oziroma tlakovanega terena na severni strani objekta, brežine so delno zatravljene. Nasuta je tudi centralna klančina v osi glavnega vhoda v objekt od tlakovanega dela platoja pred pragom pritličja do zaključka asfaltirane ceste na južni strani.

Na obeh straneh dovozne ceste na jugozahodu objekta je bil v letu 2019/2020 načrtovan in zasajen Drevored hvaležnosti z drevesi avtohtonih sort (črni bor, brek, skorš, hrast cer in trokrpi javor) s sodelovanjem širše javnosti na pobudo Občine Miren-Kostanjevica za ublažitev posledic požara. Prav tako je bila v okviru istega projekta pogozdena parcela izven območja dovozne ceste z istimi drevesnimi vrstami.

OBSTOJEČE STANJE – OBJEKT: POMNIK MIRU NA CERJU

Spomenik-muzej braniteljem slovenske zemlje je namenjen obiskovalcem spomenika-muzeja.

Spominski objekt je bil zasnovan kot sedemetažni objekt (kletna etaža je s treh strani vkopana) z osnovnim motivom trdnjave in stolpa. Objekt je orientiran v smeri sever – jug; glavni vhod v objekt je monumentalne izvedbe, lociran na južni strani. Nosilno osnovo ustvarja armirano betonsko jedro, ki je na zunanji strani obzidano z masivnim kamnitim zidom. Obrambni stolp predstavlja združene slovenske pokrajine. Navpična struktura stolpa simbolizira časovno zaporedje ključnih dogajanj slovenske zgodovine. Krožni balkoni v četrtem nadstropju povezujejo stolp. Kot prstan kažejo na to, kako pomembno je povezovanje za združitev. Zaključek stavbe je krona stolpa z razgledno ploščadjo, ki simbolizira pogled v prihodnost.

Spomenik je bil izveden kot arhetip branika. Arhetip je prvotni princip, izvor in praideja tipa stavbe. Branik simbolizira miroljubnost, izraža budnost, čvrstost, neomajanost in obrambno načelo. Tloris križnega objekta predstavlja orientacijo štirih strani neba, v obliki križišča ponazarja Slovenijo kot stičišče v objemu štirih narodov: Romanov, Germanov, Madžarov in Slovanov.

Navpična struktura stolpa, okoli katerega je postavljeno simbolno obzidje (obrambna trdnjava) simbolizira časovno zaporedje ključnih dogajanj slovenske zgodovine. Simbolično os časovnega potovanja predstavlja ustrezna razporeditev razstave po nadstropjih. Finalizacija detajlov in površin kamnitih oblog zidov prevzema značilnosti kraške gradnje. Vogalni deli, stiki, oglišča in obrobe fasadnih odprtín so izvedene iz večjih pravilneje obdelanih klad. Obloga zidov je iz pravilnih oblik kraškega kamna, položenega v cementno malto in fugirana.

Arhitektura spomenika, ki je namenjena trajnosti, je namenoma oblikovana v nasprotju z nenehno spremenljivostjo dnevne in modne arhitekture.

Tloris pritličja je zgrajen v obliki kvadrata z dodanimi kraki v obliki križa z daljšim zahodnim krakom. Vhod v objekt je iz južne strani, gledano osno glede na konstrukcijo stolpa. Višinski gabariti so K+P+5. Max. tlorisni gabarit objekta je 27,03 x 21,72 m.

V kletni etaži so locirani razstavni prostori, meditacijska dvorana, okrepčevalnica, sanitarije ter tehnični prostori, potrebni za funkcioniranje stavbe in instalacij.

Pritličje s slavnostnim portalom in monumentalno oblikovano avlo, ki je presečišče vseh osi predstavlja vstop naroda v zgodovino. Zato je opremljena s spuščnim stropom v obliki kupole z učinkom zvezdnega neba.

Peto nadstropje je oblikovano kot razgledni paviljon.

Poleg centralnega stopnišča je bilo izvedeno tudi osebno hidravlično dvigalo med kletjo in prvim nadstropjem (dostop do terase-razgledne ploščadi v 1. nadstropju ter do sanitarij v kletni etaži), jašek dvigala šestkotne oblike je od kleti do pritličja armiranobetonske izvedbe, v 1. nadstropju pa jeklene izvedbe ter zasteklen. Max. neto dimenzija jaška dvigala je 205 x 176 cm, max. neto dimenzija šestkotne kabine pa 131 x 113 cm z vratno odprtino 91/206 cm.

Višina objekta od kote praga kleti do vrha strehe je 26,25 m, do vrha jambora za zastavo pa 32,09 m.

Temelji so armiranobetonski, vklinjeni v raščena tla. Vse nosilne konstrukcije so izvedene v armiranem betonu. Zunanji zidovi so kompozitni. Nosilno osnovo predstavlja armirano betonsko jedro (deb. fasadnih zidov 20 oziroma 30 cm), na zunanji strani obzidano z masivnim kamnitim zidom. Horizontalne nosilne konstrukcije so armirano betonske plošče (deb. 16 oziroma 20 cm). Stopniščne rame so armiranobetonske izvedbe. Streha stolpa je armiranobetonske štirikapne izvedbe, toplotno izolirana med morali. Naklon strešine znaša 40 %. Kritina strehe je inox pločevina.

Fasada spomenika – muzeja je zasnovana monumentalno. Pozidana je z masivnim kamnitim zidom. Zidovi do 1. nadstropja so zidani v cementni malti in zafugirani, zidani so v poševnini, ker oponašajo

videz trdnjave. Debelina masivne obloge (kamniti bloki) znaša od 25 do 65 cm. Kamnita obloga je iz obdelanega kraškega kamna. Kamen je v armirano betonski zid sidran z inox sidri. Masivni so vogalniki objekta izvedeni iz velikih kamnitih blokov, ki so štokane izvedbe. Parapet zidov zaključujejo masivni kamniti zaključki. Erte okenskih odprtín (line) v pritličju so iz masivnih kamnitih klad, praviloma z enim ravnim robom.

Fasada stolpa je pozidana prav tako v poševnini; debelina kamnite obloge znaša na najdebelejšem delu 50 cm, na najtanjšem pa 25 cm. Kamnita obloga je iz obdelanega kraškega kamna. Vogalniki so masivnejše izvedbe in poudarjeni. Erte okenskih odprtín so iz masivnih kamnitih klad, pravilne izvedbe. Obloga stolpa okoli okenskih odprtín je iz rezanega kraškega kamna in znaša 6 cm, v armirano betonski zid je sidrana z inox sidri.

Na vsaki strani stolpa se v 4. nadstropju nahaja polkrožni balkon. Fasada balkona je obložena z kamnom, zaključki balkona so iz masivnega kamna.

Krona stolpa je obložena z masivnimi kamnitimi bloki, ki tvorijo videz trdnjavskega zaključka. Parapeti razglednega paviljona so izvedeni v masivnem kamnu. Strešni žleb za odtok meteorne vode je skrit za masivnimi kamnitimi kladami, položenimi horizontalno na kamnite točkovne konzole.

Vhodna vrata so uokvirjena v profiliranem portalu iz kraškega kamna. Dimenzija vhodnih vrat je 2,00 x 2,86 m. Vrata so masivne izvedbe, iz hrastovine, zaščiten s parafinskim oljem in čebeljim voskom. So dvokrilne izvedbe. Vsako krilo je z zunanje strani kasetirano s tremi kasetami, ki so obrobljene s profiliranimi hrastovimi letvicami. Polnilo kaset je poliran marmor. Z zunanje strani so vrata točkovno obita z bakreno pločevino. Na notranji strani so vrata prav tako kasetirana. Obdelava hrastovine s parafinskim oljem in čebeljim voskom. Vrata imajo ključavnico in kljuki, iz kerrocka oblikovano v podobi venetskega konja in tolkač iz kovanega železa.

Notranja vrata v pritličju slavnostne avle predstavljajo simbolično slavolok, so iz masivne hrastovine z v les oblečenimi špaletami, ki oponašajo stebre in bogato nadgradnjo nadsvetlobe nad vratnim krilom. Les je zaščiten s parafinskim oljem in čebeljim voskom. Ostala notranja vrata v muzejske sobe so lesena masivna, enakih zaščit, vendar skromnejših obdelav. Vrata v predprostore sanitarij in v shrambe (tehnične prostore v etažah) so lesena, enakih zaščit, vendar je nivo obdelav vrat še skromnejši. Vrata v prostore WC kabin so laminatne izvedbe, debeline 10 cm, kot so stene sanitarij.

Zunanja vrata na teraso in balkon so lesene izvedbe, zasteklena s termoizolacijskim steklom. Okovje in zapirala so rustikalne izvedbe.

Okna v pritličju so izvedena kot ozke line (oponašanje utrdbe). So lesene izvedbe in fiksno zastekljena z termoizolacijskim steklom. Ostala okna v etažah so lesena in zastekljena z termoizolacijskim steklom. Okovje in nasadila so rustikalne izvedbe.

Jašek dvigala je v 1. nadstropju zasteklen, tudi streha jaška je zasteklena s termoizolacijskim steklom na kovinski podkonstrukciji.

Vsi obodni zidovi vseh etaž so z notranje strani obrizgani z toplotno izolacijskim ometom. Izvedena je trda toplotna izolacija v kleti objekta in proti odprti razgledni ploščadi na stropu 4. nadstropja. Prav tako je izvedena trda toplotna izolacija na stropu pod teraso 1. nadstropja.

V vseh prostorih spomenika (razen v tehničnih prostorih, kot so strojnica, prostor za klimat, shrambe in podobno, kjer je izbrani tlak zalikan cementni estrih) je izbrani tlak kamnit. Poliran ali štokan kraški kamen, debeline 2 cm ali več položen v cementno malto. Nastopne ploskve stopnic (3 cm) in čela (2 cm) so oblečena v kamen.

Stene so fino ometane in pleskane. Vse obodne stene so obdelane z termo izolacijskemu ometu debeline 5 cm. Vsi stropovi so fino ometani in pleskani.«

(Vir: DGD – projektna dokumentacija za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja, št. 7 – 2021, MOVIDA ARH d.o.o., Vojkovo nabrežje 23, 6000 Koper, november 2021

6.3. Nameravani posegi – v izvajanju

IZHODIŠČA NAČRTOVANJA

Najpomembnejši element mora ostati objekt Pomnika miru z njegovim simbolnim pomenom, silhueto, oblikovanjem in uporabljenimi materiali.

Vsi ostali elementi, ki bodo predmet posega morajo delovati podporno, ne da bi preglasili objekt sam. Iščemo skladne rešitve, ki sledijo prvotni zamisli avtorja:

- s poudarkom na trajnih, naravnih, monumentalnih materialih (kamen, beton, les, kovina),
- uporabo simbolike Pomnika miru in Poti miru,
- z minimalno zahtevnostjo vzdrževanja, prilagoditvijo terenu in vremenskim pogojem ter možnostjo zamenjave manj trajnih delov urbane opreme,
- mobilnostjo, fleksibilnostjo, razstavljivostjo in majhno težo opreme za prireditve (občasna uporaba),
- umestitvijo krajinski ureditev in elementov urbane opreme v teren, ne postavitev na teren (razsvetljava, klopi, mize, korita, otroška igrala), z minimalnim obsegom opornih zidov.

TLAKOVANA PLOŠČAD NEPOSREDNE OKOLICE OBJEKTA S KLANČINAMA

Okrog Spomenika-Muzeja je bila prvotno predvidena s kamnom obložena ploščad v obliki elipse (dim. v oseh 49,30 oziroma 66,40 m), razdeljena na obrobe in polja kamnitih plošč dimenzije 3,5 m x 3,5 m z borduro. Vsako polje vsebuje 98 kosov plošč dimenzije 25 x 50 cm, na katerih bi bilo vklesano ime, priimek ter kraj darovalcev, ki bodo prispevali sponzorska sredstva za dokončanje spomenika. Ploščad je bila načrtovana v rahlem nagibu proti obodu, zaključena s kamnito borduro v tlaku.

Do sedaj je bil na ta način izveden le manjši centralni del južne elipse pred vhodom v objekt. Predvidena je izvedba prvotno načrtovanega tlaka po avtorjevi zamisli na južni strani v nivoju pritličja. Le-ta bo ob robu zaključena s kamnito borduro širine 200 cm. Zunanje dimenzije južne elipse bodo: v osi objekta V-Z, ki hkrati predstavlja daljšo os elipse 66,40 m, v osi objekta S-J, ki hkrati predstavlja polovico krajše osi elipse 24,65 m.

Tlakovana ploščad je že izvedena v gramoznem nasutju, potrebno jo je utrditi v naklonu 1-5% ter finalizirati s kamnitimi ploščami deb. 6 cm ne drseče izvedbe (Repen – krtačen oziroma rezan) preko sloja suhe predpripravljene drenažne malte visoke nosilnosti (30 Mpa) deb. 5 cm na armiranobetonski plošči deb. 15 cm, ki mora biti dilatirana na polja skladno z načrtom gradbenih konstrukcij (polja površine max. 15x15 m). Sloji tlakov se izvedejo preko tamponskega drobljenca 0/32 mm deb. 30 cm preko utrjenega terena.

Tlak ploščadi ob objektu skupaj z vzhodno, zahodno in južno klančino mora biti dimenzioniran za težka vozila!

Zaradi velikih stroškov obsežnih zemeljskih in betonskih del, ki bi bila potrebna za izravnavo terena na severni strani objekta (nivo kletne etaže) s tlakovanjem na terenu južne strani (nivo pritličja) bi bilo smotno umestiti bodočo prizidavo javnega programa v severni del kletne etaže tako, da bi tlakovanje v obliki enako velike polovice elipse z enakim vzorcem kamna na severni strani predstavljal hkrati tudi ravno streho prizidave javnega programa (v nivoju pritličja) – razgledno teraso.

Eventuelna prizidava javnega programa na severni strani kletne etaže objekta ter tlakovanje severne polovice elipse nista sestavni del te projektne dokumentacije, vendar mora biti izvedba prilagojena možnosti bodoče prizidave kleti!

Zato predstavljata zaključek tlakovanja južne ploščadi v osi objekta V-Z vzhodna in zahodna klančina v blagem naklonu za peš dostop od parkirnih površin do objekta. Klančini bosta širine 215 cm, tlakovani bosta s fino štokanimi kamnitimi Repen ploščami na enak način kot ploščad. Klančini bosta zaključeni s simetričnima armiranobetonskima opornima zidovoma višine cca 400 cm (od tega do 55 cm nad terenom v nivoju pritličja) in deb. 30 cm s pasovnim armiranobetonskim temeljem, vklinjenim v raščeni teren. Oporna zidova, obložena s kamnito oblogo bosta segala 10,69 oziroma 16,09 m zahodno oziroma vzhodno od objekta do dvojnih simetričnih armiranobetonskih zunanjih stopnišč (obloženih s fino štokanimi kamnitimi Repen ploščami), ki bosta premoščali višinsko razliko ene etaže (330 cm) in bosta zaščiteni obojestransko z armiranobetonskimi parapetnimi zidci višine 100 oziroma 55 cm s kamnito oblogo. Stopnišči sta načrtovani kot dvoramni, širina rame 2,43 do 5,75 m (zunanj zaključek sledi obliki elipse). Oporna zidova predstavljata nastavek za eventuelno bodočo prizidavo kletne etaže in bosta do izvedbe le-te zasuta z brežinama, ozelenjenima z nizkimi plazečimi rastlinami, ki se obarvajo v jesenskih barvah. Od stopnišč proti parkirnim površinam bosta ob vzhodni in zahodni klančini izvedena nizka kamnita suhozida višine 70 cm (od tega 50 cm nad terenom v nivoju pritličja) in deb. 50 cm dolžine 25,19 oziroma 24,08 m. Zidci bodo ergonomsko oblikovani in namenjeni posedanju obiskovalcev (z namestitvijo lesenih letvanih sedišč ter vgradnih svetilk).

Na ploščadi bo nameščena urbana oprema skladno s katalogom, obstoječi bor se ohrani, ureditev okoli njega pa se prilagodi višini korenin: v kolikor rastejo pod nivojem finalnega tlaka ploščadi, se zemljina okrogle oblike zaščiti z dekorativno železno rešetko oziroma travnimi ploščami, okoli nje pa namesti prosto stoječe klopi krožne oblike s svetilkami, ki osvetljujejo drevo. V kolikor so se korenine razrasle višje, se razširi kamniti suhozid krožne oblike na notranji radij 150 cm ter finalizira kot ostali suhozidi višine 55 cm z lesenimi letvanimi sedišči.

ELEKTRIČNE INSTALACIJE

Objekt je že priključen na javno električno omrežje preko trafo postaje na severozahodni strani objekta na parceli št. 1/227 k.o. Opatje selo. Od tam je tudi že izveden priključni vod do elektro omarice na fasadi objekta v kletni etaži.

Za ambientalno osvetlitev obstoječega drevesa – bora na južni ploščadi elipse so predvidene talne svetilke.

Po obodu elipse so v borduri projektirane talne linijske svetilke v pravokotni smeri na rob elipse.

V parapetnih zidcih ob peš klančinah in polnih ograjah zunanjih stopnišč so predvidene vgradne zidne svetilke (S4).

Vsi jaški električnih instalacij v območju kamnitih finalnih tlakov bodo vgrajeni v borduro tlakovanja elipse, pokrovi bodo obloženi z enakim kamnom v inox okviru.

Do končne faze izgradnje bo potrebno povečati priključno električno moč.

Električne instalacije se bodo izvajale fazno, po posameznih delih objekta – funkcionalnih celotah.

STROJNE INSTALACIJE

Objekt je že priključen na javno vodovodno omrežje na parceli št. 1/227 k.o. Opatje selo ob fasadi objekta v kletni etaži.

Vsi jaški strojnih instalacij v območju kamnitih finalnih tlakov bodo vgrajeni v borduro tlakovanja elipse, pokrovi bodo obloženi z enakim kamnom v inox okviru.

Strojne instalacije se bodo izvajale fazno, po posameznih delih objekta – funkcionalnih celotah.

(Vir: Tehnično poročilo 2.+3. del Pomnik miru Cerje)

Slika 13: Načrt Zunanje ureditve in prizidave Pomnika miru na Cerju

(Vir: Načrt Zunanje ureditve in prizidave Pomnika miru na Cerju)

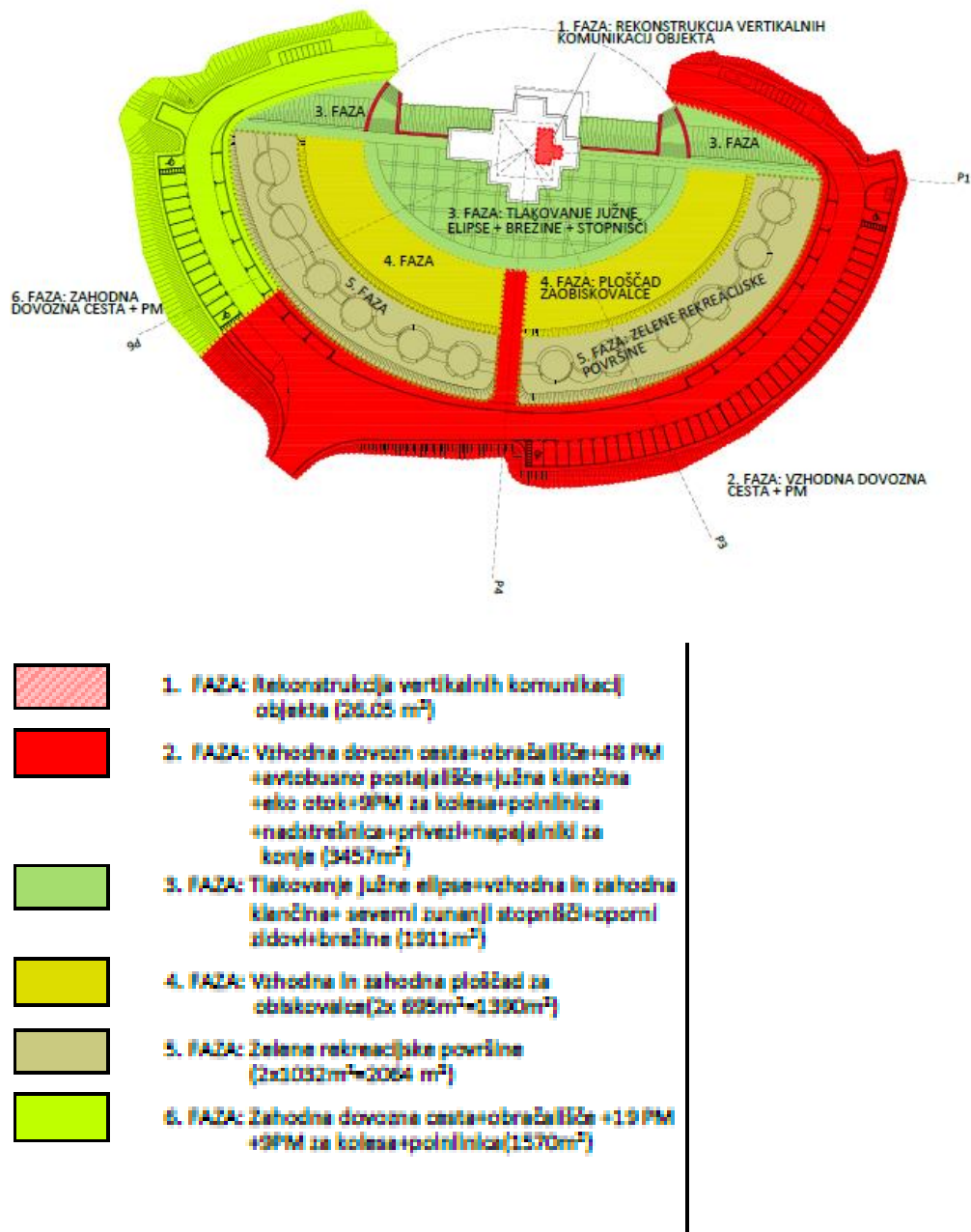
Slika 14: Načrt Zunanje ureditve in prizidave Pomnika miru na Cerju

(Vir: Načrt Zunanje ureditve in prizidave Pomnika miru na Cerju)

Predmet investicije je zunanja ureditev »Pomnika miru na Cerju, to je izvedba 3. faze in deloma 2. faze; novogradnja opornih zidov in zunanjih stopnišč z brežinami ter tlakovanje južne elipse ob objektu z vzhodno in zahodno klančino za pešce in invalide predstavljajo 3. fazo posega. Novogradnja vzhodne dovozne in servisne ceste z obračališčem (finalizacija v gramoznem nasutju), 9. parkirnimi mesti za kolesa, polnilnico in servisom električnih koles, privezi in napajalniki za konje predstavljajo del 2. faze posega.

Slika 15: Faznost izvedbe projekta

(Vir: DGD – projektna dokumentacija za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja, št. 7 – 2021, MOVIDA ARH d.o.o., Vojkovo nabrežje 23, 6000 Koper, november 2021)

7. ANALIZA ZAPOSLENIH Z ALTERNATIVO "Z" INVESTICIJO GLEDE NA ALTERNATIVO "BREZ" INVESTICIJE

Investicija neposredno ne bo pomenila povečanja zaposlitev.

Posredno bo projekt povečal možnost zaposlovanja, predvsem v turistični dejavnosti v občini in regiji.

8. OCENA VREDNOSTI PROJEKTA PO STALNIH IN TEKOČIH CENAH

Ob izdelavi novelacije so vrednosti ažurirane in je do konca izvedbe projekta manj kot eno leto, zato prikazujemo stroške projekta zgolj v stalnih cenah oziroma so stalne cene hkrati tudi tekoče.

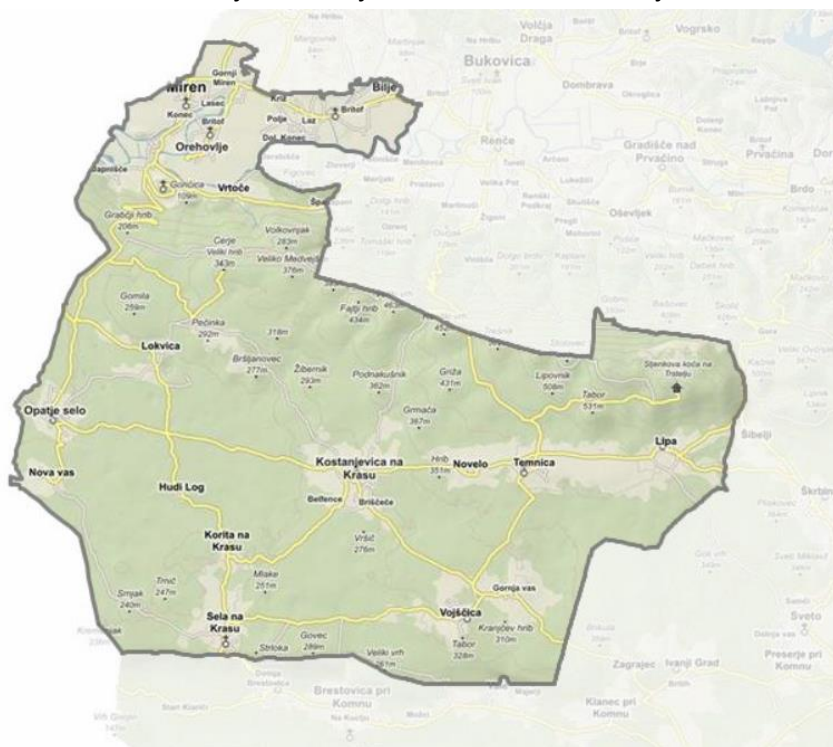
Tabela 8: Vrednost projekta v stalnih-tekočih cenah v EUR

Vrsta del	2024	2025	SKUPAJ brez DDV	DDV	SKUPAJ z DDV
PREJEMKI ZUNANJIH SODELAVCEV	2.295,08	11.598,25	13.893,33	3.056,53	16.949,86
GRADNJA IN OPREMA					
Stroški gradnje		664.558,14	664.558,14	146.202,79	810.760,93
oprema v javno turistično infrastrukturo (osvetlitev, kašipot, stebriček)		70.087,89	70.087,89	15.419,34	85.507,23
oprema v spremljajočo infrastrukturo (nadstrešnica za kolesarje, IT oprema - panel)		25.528,48	25.528,48	5.616,27	31.144,75
oprema za izboljšanje turistične ponudbe (klopi, oprema za kolesa, polnilna e-postaja, privezi in napajalniki za konje, koši)		49.795,49	49.795,49	10.955,01	60.750,50
INVESTICIJSKI NADZOR	2.033,78	11.982,44	14.016,22	3.083,57	17.099,79
NAČRTI IN DRUGA PROJEKTNÁ DOKUMENTACIJA	700,00		700,00	154,00	854,00
PLAČILA DRUGIH STORITEV IN DOKUMENTACIJE	1.445,52		1.445,52	318,02	1.763,54
SKUPAJ brez DDV	6.474,39	833.550,69	840.025,07	184.805,52	1.024.830,59
DDV	1.424,36	183.381,15	184.805,52		
Skupaj z DDV	7.898,75	1.016.931,84	1.024.830,59		

9. ANALIZA LOKACIJE

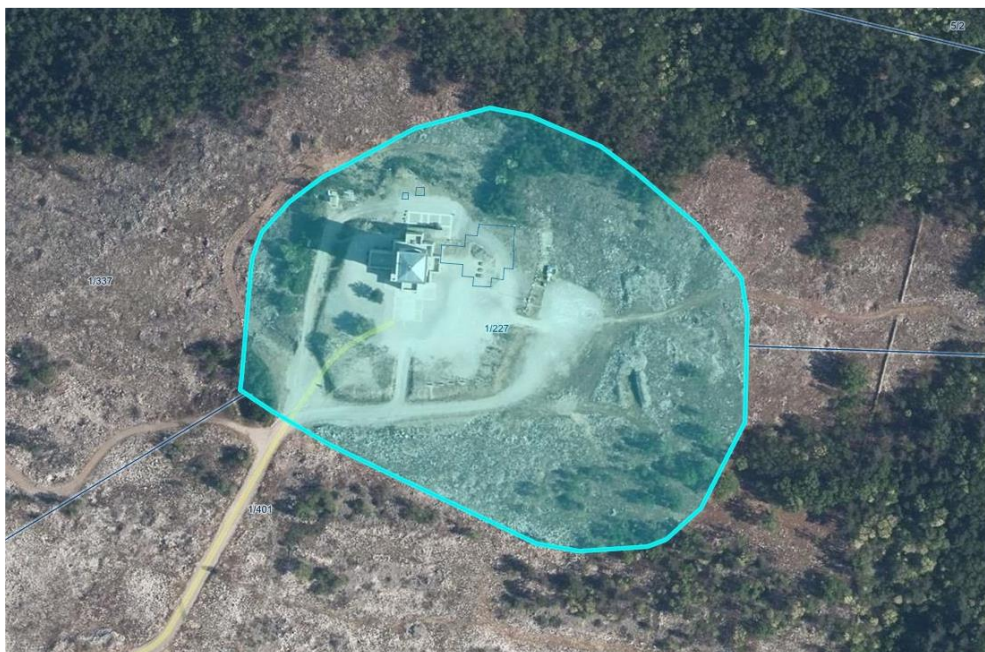
Investicija se izvede na lokaciji že stoječega Pomnika miru na Cerju na naslovu Lokvica 35, 5291 Miren, parcela št. 1/227, k.o. Opatje selo.

Slika 16: Makro lokacija investicije - Občina Miren-Kostanjevica

(Vir: Google maps)

Slika 17: Mikrolokacija investicije

(Vir: PISO)

10. ANALIZA VPLIVOV INVESTICIJSKEGA PROJEKTA NA OKOLJE

Investicija nima negativnih vplivov na okolje.

Z vidika celostnega ohranjanja kulturne dediščine ima projekt pozitivne vplive na okolje.

S spodbujanjem trajnostnih principov v kulturnem turizmu se ustrezno ohranja naravne vire in spodbuja energetska učinkovitost.

OKOLJSKO trajnostno preoblikovanje	Podroben opis načrtovanih ukrepov
Uporaba trajnostnih materialov, s poudarkom na lesu	Objekt Pomnik miru je zgrajen iz lokalnih materialov, kamna, lesa, marmorja in železa. S temi materiali se bo nadaljevalo tudi pri izvedbi tega projekta. Pri gradnji se bo v čim večji meri uporabljal lokalni kamen in ostali material. Od leta 2021 je Pomnik miru okoljsko certificiran z znakom Green Key kot atrakcija in konferenčni center. Pri sklepanju pogodb z dobavitelji Cerjanke (trgovinice s spomniki), čistilnim servisom in gostinci, ki skrbijo za catering na dogodkih, so zapisane zaveze za spoštovanje trajnosti: trajnostni materiali, WC papirji, čistila, izdelki iz naravnih materialov,...
Skladnost s pogoji območja Natura 2000 (če je to relevantno za območje operacije)	Preko 90% teritorija občine je pod zaščito Nature 2000, kar narekuje trajnostno delovanje in spoštovanje zahtev. Pomnik miru se nahaja v zavarovanem območju, ki je posebej občutljivo, zato bodo vsi posegi podrejeni ohranitvi naravnega habitata z bogato biodoverziteteto. Iz mnenja Zavoda za varstvo narave št. 3562-0958/2021-2 z datumom 3.1.2022 izhaja, da je načrtovan poseg sprejemljiv, omilitveni ukrepi niso potrebni ter da nameravana gradnja ne bo škodljivo vplivala na varstvene cilje varovanih območij, njihovo celovitost in povezanost.
Ravnanje z odpadki	Vzpostavljen je ekološki otok za ločeno zbiranje odpadkov in informativne table za informiranje obiskovalcev o ravnanju z odpadki. Javna turistična infrastruktura bo z vidika ravnanja z odpadki okolje obremenjevala le v času gradnje. V tem času bo uvedla stroge varstvene ukrepe in nadzor nad odlaganji odpadkov, katere bo odlagala na trajne deponije. Pomnik je certificiran Green key in Green attraction. Organizirani bodo dogodki po načelu Zero waste .
Uporaba zelenih virov energije	Projekt ureditve in rekonstrukcije objekta Pomnika miru neposredno ne obsega aktivnosti za proizvodnjo zelenih virov energije. Občina Miren-Kostanjevica pa vzpodbuja izgradnjo sončnih elektrarn na celotnem območju občine. V objektu se ogrevanje izvaja s toplotno črpalko. Sama izvedba projekta ne bo bistveno obremenila okolja s porabo virov energije.
	Občina vsako leto sprejme letni plan aktivnosti s področij učinkovite rabe energije, izrabe obnovljivih virov energije ter

Doseganja visokih standardov energetske varčnosti in varčevanje z drugimi naravnimi viri	oskrbe z energijo. Prav tako občina naroči analizo rabe energije in oskrbe z energijo. Redno izvaja terenske ogledе objektov, med njimi tudi Pomnika miru. Pri izgradnji bomo uporabili naravne vire iz lokalnega okolja (kraški kamen), tudi iz vidika stroškov in zmanjševanja ogljičnega odtisa.
Varčevanje z vodnimi viri	Na lokaciji sta dva zbiralnika vode, eden za pitno vodo in eden za meteorno vodo, pitnika za obiskovalce in za živali. V času gradnje bomo uvedli stroge varstvene ukrepe in nadzor na gradbišču, da bodo preprečeni škodljivi vplivi na vodni režim in stanje podzemnih voda zaščitenega območja vodnih virov. Vse rešitve javne turistične infrastrukture bodo načrtovane skrbno in bodo okoljsko trajnostno naravnane.
Skrb za ohranjanje biotske raznovrstnosti	Projekt bo z zasaditvijo dreves vplival tudi na biotsko pestrost. Občina je po večjem požaru, ki se je zgodil prav na območju Pomnika miru, izvedla zelo uspešen Projekt Drevo za Cerje, s katerim vključuje širšo javnost v obnovo gozda in k zasaditvi dreves za ohranitev biotske raznovrstnosti. Na Cerju se je posadilo Drevored hvaležnosti, Občina in Javni zavod za turizem ga redno tudi vzdržuje. Več informacij na povezavi https://www.drevozacerje.si/#mediji-o-nas. Po lanskem grozovitem požaru na Krasu, se izvaja sanacija gozdnih površin, ki bo bistveno prispevala k povrnitvi rastlinskih in živalskih vrst in s tem k ohranjanju biotske raznovrstnosti. Ureditev turistične infrastrukture bo na obiskovalce pozitivno vplivala in jih usmerjala k pravilni rabi naravnega okolja. Prav tako bomo obiskovalce ozaveščali o pomembnosti biotske raznovrstnosti.
Upoštevanje nosilnih zmogljivosti destinacije	Destinacija je nova in na začetni strani razvoja. Razvijamo trajnostni model turizma in nadziramo rezultate in ni nevarnosti, da bi prišlo do preobremenjenosti. Ankete, ki jih izvajamo obdobjno v okviru ZSST na treh ravneh (občani, obiskovalci, turistično gospodarstvo) kažejo, da turizem nima negativnih vplivov, ampak ravno obratno - prinaša le pozitivne učinke. https://www.mirenkras.si/poslovne-strani/zelena-shema-slovenskega-turizma/spremljanje-zadovoljstva
Spoštovanje načela, da se ne škoduje bistveno (DNSH): - prispevek projekta k emisijam toplogrednih plinov <i>Projekt pozitivno prispeva k zmanjševanju emisij toplogrednih plinov. Turistični produkti temeljijo na trajnostni mobilnosti ter s tem prispevajo k zmanjševanju emisij toplogrednih plinov. Izbira rešitev in materialov za obnovo oziroma nadgradnjo javne turistične infrastrukture bodo maksimirale uporabo lokalno dobavljivih materialov. S tem se bo omejilo emisije toplogrednih plinov na najmanjši možni obseg.</i> - vpliv projekta na podnebje (na trenutno in pričakovano stanje)	

Projekt na podnebje vpliva posredno, in sicer preko ustvarjanja priložnosti in možnosti, ki jih ima obiskovalec, turist. Stanje turistične infrastrukture je danes v nezavidljivem stanju ter s ponudbo sili obiskovalca, tudi domačega, da izbira druge turistične destinacije, ki imajo z vidika vpliva na podnebne spremembe negativen vpliv. Z izgradnjo oziroma nadgradnjo javne turistične infrastrukture v lokalnem okolju bo dana priložnost tudi za domačega gosta, turista, da z zmanjšanim vplivom na podnebje obišče eno izmed turističnih destinacij. Predvidevamo, da bo z obnovo oziroma nadgradnjo javne turistične infrastrukture vpliv na podnebje minimalen oziroma nevtralen. V času gradnje bo vpliv investicije na podnebje zaradi uporabe lokalnih naravnih virov material zmanjšan od primerljivih investicij, kjer ni dana posebna pozornost izbiri lokalnih materialov.

- vplivov na trajnostno rabo in varstvo vodnih in morskih virov

Predlagana obnova oziroma nadgradnja javne turistične infrastrukture predvideva uporabo lokalnih naravnih virov. Vodni zbiralnik odpadne vode zagotavlja vodo za zalivanje zelenih površin. Skladno z možnostmi ter skladno z izpostavljeno zavezo okoljski trajnosti bodo uporabljeni tudi drugi reciklirani oziroma obnovljivi naravni viri. Posebna pozornost bo namenjena uporabi obnovljivih in recikliranih materialov ter opreme v času gradnje. Projekt vpliva na vodne in morske vire ne predvideva. Z ureditvijo dostopnih in drugih javnih površin se bo sicer izboljšalo upravljanje meteornih oziroma padavinskih voda ter vpliv le-teh na izpiranje onesnaženja v bližine vodotoke.

- skladnost projekta s konceptom krožnega gospodarstva (zmanjševanje odpadkov, kaskadna raba, daljše kroženje snovnih zank, uporaba najboljših tehnologij...)

Z načrtovanim pristopom k urejanju oziroma nadgradnji javne turistične infrastrukture je poseben poudarek namenjen rešitvam, uporabi materialov ter tehnologij. Občina Miren-Kostanjevica teži k oblikovanju butičnega turizma in oblikovanju zelene butične destinacije, ki se mora odražati in temeljiti na ponudbi in infrastrukturi, postavljeni po načelu krožnega gospodarstva ter načelu trajnostne izrabe naravnih virov. Gradbeni del projekta nadgrajujemo z digitalnimi rešitvami, ki bo obogatil in nadgradil izkušnjo obiskovalca Pomnika miru. Ob vstopu v Pomnik miru bo umeščen tudi digitalni pano za obiskovalce.

- vpliv projekta na povečanje emisij, onesnaževanje zraka, vodo ali tla

Projekt v življenjski dobi infrastrukture ne predvideva povečanja emisij in onesnaženja zraka, vode in tal. V času gradnje se sicer predvideva občasne emisije predvsem prahu (trdih delcev ter morebitnega lokalnega onesnaženja tal zaradi uporabe strojne mehanizacije ter občnih emisij hrupa v okolje. V času gradnje bodo sprejeti potrebni omilitveni ukrepi za zmanjšanje emisij snovi v zrak, vodo, tla in okolje, ki bodo predvideni in načrtovani v varnostnem načrtu in drugi gradbeni dokumentaciji. Dolgoročen vpliva projekta na povečanje emisij snovi ni predviden.

- vpliv projekta na varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov (investicija se izvaja na območju, ki je namenjeno za gospodarsko rabo, uporaba lesa iz trajnostno upravljanih gozdov, kjer je bil posek izveden v skladu z gozdnogospodarskimi načrti oz. ima FSC/PEFC certifikat itd...)

Izgradnja oziroma nadgradnja javne turistične infrastrukture neposredno ne vpliva na biotsko pestrost. Posredne učinke pa prenova in nadgradnja turistične infrastrukture lahko doseže, in sicer s promocijo povezovanja območja z naravnim okoljem. Turistična infrastruktura bo z ozaveščanjem obiskovalcev pozitivno vplivala na dvig ozaveščenosti o naravnem okolju in pomembnosti območja Natura 2000.

11.ČASOVNI NAČRT IZVEDBE

Trenutno so v teku investicijska dela in hkrati gradbeni nadzor.

Zaključek del se predvideva konec septembra 2025, ko se objekt tudi prenese v uporabo.

12.NAČRT FINANCIRANJA V TEKOČIH CENAH PO DINAMIKI IN VIRIH FINANCIRANJA

Pri izračunu dinamike virov financiranja smo upoštevali terminski načrt izvedbe projekta.

Investitor je dobil odobrena sredstva na Javnem razpisu za sofinanciranje vlaganj v javno in skupno turistično infrastrukturo in naravne znamenitosti v turističnih destinacijah v znesku 350.000,00 EUR, financiranih iz naslova Sklada za okrevanje in odpornost oziroma iz podračuna, s katerim upravlja organ v sestavi Ministrstva za finance, Urad Republike Slovenije za okrevanje in odpornost.

Tabela 9: Viri financiranja v stalnih – tekočih cenah v EUR

	2024	2025	SKUPAJ
NOO – MGRT		350.000,00	350.000,00
Lastna sredstva	7.898,75	666.931,84	674.830,59
Skupaj	7.898,75	1.016.931,84	1.024.830,59

13. ANALIZA STROŠKOV IN KORISTI

13.1 Opis metodologije in uporabljenih izhodišč

V analizi stroškov in koristi smo izhajali iz:

- Uredbe o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Uradni list RS št. 60/2006, 54/2010 in 27/16), določb
- navodil Guide to Cost - Benefit Analysis of Investment Projects (Economic appraisal tool for Cohesion Policy 2014-2020; december 2015) (v nadaljnjem besedilu: priročnik) in
- Economic Appraisal Vademecum 2021-2027; General Principles and Sector Applications; Evropska komisija, september 2021 (v nadaljevanju: vademecum).

Analiza stroškov in koristi obsega naslednja poglavja:

- finančna analiza,
- ekonomska analiza,
- analiza občutljivosti.

Tabele finančne in ekonomske analize so izdelane v stalnih cenah.

Denarni tok investicije je izdelan v tekočih cenah. Pri izračunu tekočih cen je upoštevana Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2025 Urada Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj, ki predvideva 2,3% povprečno stopnjo inflacije letno v letu 2025, 2,3 % v letu 2026 in 2,1% stopnjo v letu 2027. Za nadaljnja leta smo predvideli isto stopnjo rasti kot v letu 2027.

Vsi izračuni so narejeni na podlagi predvidenih neto učinkov projekta, to je dodatnih prihodkov in odhodkov, ki nastanejo zaradi projekta.

Izdelane so projekcije prihodkov in odhodkov ter izkaza poslovnega izida v stalnih cenah, na podlagi teh tabel pa še finančna in ekonomska analiza.

13.2 Finančna analiza

13.2.1 Izhodišča in pojasnila

Izračuni projekcij poslovanja so narejeni za ekonomsko življenjsko dobo projekta 15 let. Za ekonomsko življenjsko dobo 15 let smo izdelali izračune interne stopnje donosnosti investicije (FRR/C), neto sedanje vrednosti investicije (FNPV/C), interne stopnje donosnosti kapitala (FRR/K), neto sedanje vrednosti kapitala (FNPV/K), relativne neto sedanje vrednosti investicije (FRNPV), dobe vračanja in finančnega količnika relativne koristnosti (K/Sf). Vsi izračuni so narejeni po neto učinku.

Pri izračunih finančnih dinamičnih kazalcev donosnosti investicije in kapitala je upoštevana 4% diskontna stopnja.

13.2.2 Vrednost investicije in finančna konstrukcija

Skupna vrednost investicije v stalnih in tekočih cenah znaša: 1.024.830,59 EUR

Stroški GOI del so povzeti po ponudbi izbranega izvajalca s povečanju zaradi dodatnih nepredvidenih del.

Stroški opreme so povzeti po oceni investitorja.

Stroški tržnega komuniciranja in informiranja ciljnih javnosti ter stroški izdelave projektne dokumentacije in pridobitve ekoloških znakov so povzeti po oceni investitorja.

Celoten DDV je neodbitni in kot tak predstavlja strošek za investitorja.

Upravičeni in neupravičeni stroški so prikazani v spodnji tabeli.

Neupravičen je strošek davka na dodano vrednost in gradbenega nadzora.

Ostali stroški so upravičeni.

Tabela 10: Upravičeni in neupravičeni stroški v stalnih - tekočih cenah v EUR

Vrsta del	2024	2025	SKUPAJ brez DDV	DDV	SKUPAJ z DDV
PREJEMKI ZUNANJIH SODELAVCEV	2.295,08	11.598,25	13.893,33	3.056,53	16.949,86
GRADNJA IN OPREMA					
Stroški gradnje		664.558,14	664.558,14	146.202,79	810.760,93
oprema v javno turistično infrastrukturo (osvetlitev, kažipot, stebriček)		70.087,89	70.087,89	15.419,34	85.507,23
oprema v spremljajočo infrastrukturo (nadstrešnica za kolesarje, IT oprema - panel)		25.528,48	25.528,48	5.616,27	31.144,75
oprema za izboljšanje turistične ponudbe (klopi, oprema za kolesa, polnilna e-postaja, privezi in napajalniki za konje, koši)		49.795,49	49.795,49	10.955,01	60.750,50
INVESTICIJSKI NADZOR	2.033,78	11.982,44	14.016,22	3.083,57	17.099,79
NAČRTI IN DRUGA PROJEKTNÁ DOKUMENTACIJA	700,00		700,00	154,00	854,00
PLAČILA DRUGIH STORITEV IN DOKUMENTACIJE	1.445,52		1.445,52	318,02	1.763,54
SKUPAJ brez DDV	6.474,39	833.550,69	840.025,07	184.805,52	1.024.830,59
DDV	1.424,36	183.381,15	184.805,52		
Skupaj z DDV	7.898,75	1.016.931,84	1.024.830,59		

13.2.3 Prihodki in odhodki v ekonomski življenjski dobi projekta

Prihodki

Investicija ne bo ustvarjala prihodkov.

Odhodki – stroški

Stroški investicijskega vzdrževanja bodo nastali vsakih 5 let v višini 5% začetnih vlaganj, prvič v letu 2031. Stroški investicijskega vzdrževanja ne povečujejo nabavne vrednosti objekta, ker predpostavljamo, da ne bodo povečali koristnosti objekta, ampak podaljšali njegovo rabo.

Investitor predpostavlja, da bo po zaključku investicije potrebnih cca. 1.000 EUR več letno za električno energijo in cca. 5.000 EUR več stroškov vzdrževanja. Navedeni stroški vključujejo DDV.

Amortizacija objekta je obračunana po letni stopnji 3%, **amortizacija opreme** pa po letni stopnji 12%, skladno s Pravilnikom o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Uradni list RS št. 45/2005, 138/2006, 120/2007, 48/2009, 112/2009, 58/2010, 108/13 in 100/15).

Amortizacija za občino kot drugega proračunskega uporabnika ni strošek.

Izkaz poslovnega izida

Na podlagi predpostavljenih prihodkov in odhodkov smo izdelali projekcijo izkaza poslovnega izida.

Ostanek vrednosti

Ostanek vrednosti investicije je ocenjen v višini 25% neodpisane vrednosti gradbeno obrtniških in instalacijskih del na objektu po poteku referenčnega obdobja.

13.2.4 Izračuni neto sedanje vrednosti in interne stopnje donosnosti

Na podlagi vseh naštetih projekcij smo izdelali naslednje tabele, zbrane v prilogi Finančna analiza za:

- Celotna investicija
- Prihodki in odhodki
- Viri financiranja
- Finančni tokovi
- Izračun finančnih kazalnikov upravičenosti investicije (FNPV/C, FRR/C, FRNPV, dobe vračanja in K/Sf)
- Izračun FNPV/K in FRR/K

Vsi izračuni so narejeni v stalnih cenah in se nanašajo na referenčno obdobje 15 let.

Finančni tokovi v tekočih cenah so priloženi. Viri financiranja so zagotovljeni za celotno referenčno obdobje. Presežek odhodkov nad prihodki bo v celoti pokrival investitor iz občinskega proračuna.

Tabela 11: Kazalniki finančne upravičenosti investicije

Kazalnik	Vrednost
Finančna interna stopnja donosnosti investicije (FRR/C)	-18,84%

Finančna neto sedanja vrednost investicije (FNPV/C) v EUR	-1.000.613
Finančna relativna neto sedanja vrednost investicije (FRNPV)	-1,13
Doba vračanja (v letih)	n.a.
Finančni količnik relativne koristnosti (K/Sf)	0,00
Finančna interna stopnja donosnosti kapitala (FRR/K)	-17,07%
Finančna neto sedanja vrednost kapitala (FNPV/K) v EUR	-683.739

Izračunana interna stopnja donosnosti investicije (FRR/C) in kapitala (FRR/K) je nižja od diskontne stopnje, neto sedanja vrednost investicije (FNPV/C) in kapitala (FNPV/K) pa je pri dani diskontni stopnji negativna. Relativna neto sedanja vrednost investicije (FRNPV) je negativna, doba vračanja ni izračunljiva, količnik relativne koristnosti pa je enak 0, saj projekt ne prinaša finančnih koristi. Vendar investicija ustvarja dodatne ekonomske koristi, kar prikazujemo v nadaljevanju.

13.2.5 Denarni tok investicije – finančna vzdržnost projekta

Prilivi zadoščajo za pokrivanje odlivov v celotnem referenčnem obdobju, kar je razvidno v prilogi Denarni tok projekta v tekočih cenah.

13.3 Ekonomska analiza

V ekonomski analizi smo ocenili prispevek projekta h gospodarskemu razvoju občine in regije. Poleg neposrednih finančnih koristi oziroma stroškov, smo upoštevali še ekonomske koristi. Dodatnih ekonomskih stroškov projekt ne bo ustvarjal.

13.3.1 Koristi, ki jih lahko izrazimo v denarju

Koristi investicije, ki jih lahko izrazimo v denarju so:

- **Davčni popravek:** zmanjšanje investicijskih in operativnih stroškov za DDV.
- **Eksternalije:**
 - **Multiplikatorski učinek:** Vlaganja bodo imela pozitivne učinke na celotno regionalno gospodarstvo preko multiplikatorskega učinka. Multiplikator opredelimo kot koeficient, ki pove za koliko se poveča prihodek gospodarskih subjektov v regiji v primerjavi z vlaganji v predmetnem projektu na podlagi dodatnih povpraševanj, ki so posledica investicije. Multiplikatorski koeficient smo ocenili v višini 0,5 od vrednosti investicijskih vlaganj z neodbitnim DDV.
 - **Dodatni prihodki v gostinstvu in turizmu:** Investitor ocenjuje, da bo po prenosu investicije v uporabo občino obiskalo dodatnih 300 turistov letno. Povprečna poraba na gosta v občini je ocenjena na 100 EUR. Dodatne prihodke gostinsko-turističnih ponudnikov v občini ocenjujemo, skladno z načelom previdnosti, kot zmnožek dodatnega števila obiskov in dosedanje povprečne porabe, čeprav bo povprečna

poraba na gosta po zaključku investicije predvidoma višja. Prihodki iz tega naslova na letni ravni so torej ocenjeni na 30.000 EUR.

- **Ohranitev kulturne dediščine** smo ovrednotili v višini 2% začetnih vlaganj v objekt kulturne dediščine, letno.
- **Ostanek vrednosti:** Ekonomski ostanek vrednosti po zaključku referenčnega obdobja je izračunan kot seštevek finančnega ostanka vrednosti (25% neodpisane vrednosti vlaganj v objekt) in denarnega toka ekonomskih koristi in stroškov v letih 2040-2055, ki znaša 296.635,04 EUR.

13.3.2 Koristi, ki jih ni mogoče izraziti v denarju

Te koristi sledijo iz uresničevanja splošnih in posebnih ciljev investicije, ki smo jih že podrobno predstavili, zato jih tu samo povzemamo:

- Trajnostno preoblikovanje javne turistične infrastrukture
- Izboljšanje funkcionalnosti, varnosti in kakovosti javne turistične infrastrukture ter dviga kakovosti turistične ponudbe in doživetij turistov.
- Nadaljnji napredek ter ustvarjanje novih možnosti na področju turizma znotraj občine Miren-Kostanjevica
- Ustvarjanje pogojev za nova delovna mesta
- Izkoristek potenciala na področju varovanja in valorizacije kulturne dediščine
- Izboljšanje kakovosti življenja in bivanja

Izračuni ENPV, ERR, ERNPV in dobe vračanja so prikazani v prilogi Ekonomska analiza. Uporabljena je 5% diskontna stopnja kot socialna diskontna stopnja skladno s priročnikom.

Tabela 12: Kazalniki ekonomske upravičenosti investicije

Kazalnik	Vrednost
Ekonomska interna stopnja donosnosti investicije (ERR/C)	12,63%
Ekonomska neto sedanja vrednost investicije (ENPV/C)	231.123
Ekonomska relativna neto sedanja vrednost investicije (ERNPV)	0,26
Doba vračanja (v letih)	12,12
Ekonomski količnik relativne koristnosti (K/Se)	1,35

Neto ekonomska sedanja vrednost investicije je pri dani socialni diskontni stopnji večja od 0, ekonomska interna stopnja donosnosti (ERR) pa je večja od diskontne stopnje 5%. Projekt je tako zaradi dodatnih koristi za občino in regijo ekonomsko upravičen.

Doba vračanja je 12 let, ekonomska relativna neto sedanja vrednost investicije znaša 0,26, ekonomski količnik relativne koristnosti pa je večji od 1.

Poleg koristi, ki jih lahko izrazimo v denarju in se odražajo v višini ekonomskih kazalnikov, povzroča projekt tudi dodatne koristi, ki jih ni mogoče izraziti v denarju.

13.4 Analiza občutljivosti

13.4.1 Kritične spremenljivke

Kot najbolj kritične smo ocenili naslednje spremenljivke, katerih sprememba vrednosti lahko bistveno vpliva na učinke projekta:

- Investicijski stroški,
- Operativni stroški,
- Ostanek vrednosti.

Od ekonomskih spremenljivk smo kot najbolj kritično ocenili višino eksternalij.

13.4.2 Analiza občutljivosti

Naredili smo simulacije sprememb vseh treh kritičnih spremenljivk v finančni analizi, in sicer:

- Povečanje investicijskih stroškov za 1 %;
- Povečanje operativnih stroškov za 1 %;
- Zmanjšanje ostanka vrednosti za 1%.

Na podlagi teh simulacij smo naredili projekcije sprememb FNPV/C, FNPV/K, FRR/C, FRR/K, ENPV/C in ERR/C v primeru predpostavljenih sprememb kategorij.

Tabela 13: Analiza občutljivosti z vidika finančnih kazalnikov

Izhodiščni podatki

FNPV/C	-1.000.613
FNPV/K	-683.739
FRR/C	-18,84%
FRR/K	-17,07%
ENPV/C	231.123
ERR/C	12,63%

Povečanje investicijskih stroškov za 1%

Indeks

FNPV/C	-1.010.091	100,95
FNPV/K	-678.406	99,22
FRR/C	-18,89%	100,24
FRR/K	-17,03%	99,73
ENPV/C	223.500	96,70
ERR/C	12,24%	96,93

Povečanje operativnih stroškov za 1%

Indeks

FNPV/C	-1.001.753	100,11
FNPV/K	-684.879	100,17
FRR/C	-18,89%	100,26
FRR/K	-17,13%	100,33
ENPV/C	230.322	99,65
ERR/C	12,61%	99,80

Zmanjšanje ostanka vrednosti za 1%

Indeks		
FNPV/C	-997.224	99,66
FNPV/K	-680.350	99,50
FRR/C	-18,91%	100,37
FRR/K	-17,14%	100,38
ENPV/C	229.239	99,19
ERR/C	12,60%	99,71

Investicija ni občutljiva na spremembo nobene od navedenih kategorij, saj njihova sprememba pomeni manj kot proporcionalno spremembo neto sedanje vrednosti investicije.

Z vidika ekonomskih koristi pa smo naredili simulacijo zmanjšanja eksternalij za 1% in dobili naslednje rezultate:

Tabela 14: Analiza občutljivosti z vidika ekonomskih kazalnikov

Izhodiščni podatki

ENPV/C	231.123
ERR/C	12,63%

Zmanjšanje eksternalij za 1%

Indeks		
ENPV/C	222.219	96,15
ERR/C	12,25%	96,98

Investicija je sicer nekoliko občutljiva z vidika spremembe eksternalij, saj njihova sprememba spodbudi malo več kot proporcionalno zmanjšanje ekonomskih kazalnikov, vendar ekonomski kazalniki upravičenosti investicije vseeno močno presegajo zahtevane vrednosti za upravičenost projekta, zato projekt tudi z vidika spremembe eksternalij ni tvegan.

14. KVALITATIVNA ANALIZA TVEGANJ

Pri kvalitativni analizi tveganj smo upoštevali naslednje stopnje verjetnosti dogodkov in resnosti tveganja.

Verjetnost dogodka:

- A. Zelo neverjetno (0–10 % verjetnost)
- B. Neverjetno (10–33 % verjetnost)
- C. Enako verjetno, da do dogodka pride, kot da ne (33–66 % verjetnost)
- D. Verjetno (66–90 % verjetnost)
- E. Zelo verjetno (90–100 % verjetnost)

Tabela 15: Klasifikacija resnosti tveganja

Resnost posledic	Barva
Nizka	
Zanemarljiva	
Visoka	
Nesprejemljiva	

Tabela 16: Raven tveganja

Verjetnost / resnost	I.	II.	III.	IV.	V.
A.	nizka	nizka	nizka	nizka	zanemarljiva
B.	nizka	nizka	zanemarljiva	zanemarljiva	visoka
C.	nizka	zanemarljiva	zanemarljiva	visoka	visoka
D.	nizka	zanemarljiva	visoka	nesprejemljiva	nesprejemljiva
E.	zanemarljiva	visoka	nesprejemljiva	nesprejemljiva	nesprejemljiva

Tabela 17: Možna tveganja in ukrepi za njihovo reševanje

Tveganje	Raven tveganja
1. <u>Cenovno tveganje</u> <i>Verjetnost:</i> D <i>Resnost posledic:</i> II <i>Ukrep za obvladovanje:</i> Ustrezno terminsko načrtovanje, realokacija sredstev.	Zanemarljiva
2. <u>Epidemiološko tveganje:</u> razglasitev epidemije v času izvedbe projekta <i>Verjetnost:</i> D <i>Resnost posledic:</i> II <i>Ukrep za obvladovanje:</i> Ustrezni zdravstveni ukrepi na gradbišču, po potrebi sprememba terminskega plana izvedbe.	Nizka
3. <u>Odstopanja od finančnega načrta zaradi dejstev, ki jih ni bilo mogoče predvideti v fazi načrtovanja.</u> <i>Verjetnost:</i> C <i>Resnost posledic:</i> II <i>Ukrep za obvladovanje:</i> Realokacija finančnih sredstev.	Zanemarljiva
4. <u>Odstopanja od terminskega načrta zaradi zapletov pri upravnih postopkih ali vremenskih razmer</u> <i>Verjetnost:</i> B <i>Posledice:</i> II <i>Ukrep za obvladovanje:</i> vključitev strokovnjakov s predmetnega področja v fazi načrtovanja.	Nizka
5. <u>Tveganje vodenja:</u> preobremenjenost vodstvenega kadra <i>Verjetnost:</i> C <i>Posledice:</i> IV <i>Ukrep za obvladovanje:</i> Učinkovito in pravočasno delegiranje nalog članom projektne skupine in zunanjim izvajalcem	Zanemarljiva

Projekt pri nobenem od predvidenih tveganj ne dosega visoke ali nesprejemljive ravni tveganja, zato ocenjujemo, da ni tvegan.

15. IZRAČUN FINANČNE VRZELI

VREDNOSTI V STALNIH CENAH (v EUR)						
Leto (zap.št.)	Leto (letnica)	Investicijski stroški v stalnih cenah	Operativni stroški	Prihodki	Ostane vrednosti	Neto denarni tok
0	2024	7.898,75				-7.898,75
1	2025	1.016.931,84	1.500,00			-1.018.431,84
2	2026		6.000,00			-6.000,00
3	2027		6.000,00			-6.000,00
4	2028		6.000,00			-6.000,00
5	2029		6.000,00			-6.000,00
6	2030		6.000,00			-6.000,00
7	2031		47.455,00			-47.455,00
8	2032		6.000,00			-6.000,00
9	2033		6.000,00			-6.000,00
10	2034		6.000,00			-6.000,00
11	2035		6.000,00			-6.000,00
12	2036		47.455,00			-47.455,00
13	2037		6.000,00			-6.000,00
14	2038		6.000,00			-6.000,00
15	2039		6.000,00		117.110,00	111.110,00
16	2040		6.000,00			-6.000,00
	Skupaj	1.024.830,59	174.410,00	0,00	117.110,00	-1.082.130,59

DISKONTIRANE VREDNOSTI (v EUR)						4%
Leto (zap.št.)	Leto (letnica)	Investicijski stroški	Operativni stroški	Prihodki	Ostane vrednosti	Neto denarni tok
0	2024	7.898,75	0,00	0,00	0,00	-7.898,75
1	2025	977.819,08	1.442,31	0,00	0,00	-979.261,38
2	2026	0,00	5.547,34	0,00	0,00	-5.547,34
3	2027	0,00	5.333,98	0,00	0,00	-5.333,98
4	2028	0,00	5.128,83	0,00	0,00	-5.128,83
5	2029	0,00	4.931,56	0,00	0,00	-4.931,56
6	2030	0,00	4.741,89	0,00	0,00	-4.741,89
7	2031	0,00	36.061,90	0,00	0,00	-36.061,90
8	2032	0,00	4.384,14	0,00	0,00	-4.384,14
9	2033	0,00	4.215,52	0,00	0,00	-4.215,52
10	2034	0,00	4.053,39	0,00	0,00	-4.053,39
11	2035	0,00	3.897,49	0,00	0,00	-3.897,49
12	2036	0,00	29.640,25	0,00	0,00	-29.640,25
13	2037	0,00	3.603,44	0,00	0,00	-3.603,44
14	2038	0,00	3.464,85	0,00	0,00	-3.464,85
15	2039	0,00	3.331,59	0,00	65.027,03	61.695,44
16	2040	0,00	3.203,45	0,00	0,00	-3.203,45
	Skupaj	985.717,83	122.981,91	0,00	65.027,03	-1.043.672,72

	v EUR
Skupni investicijski stroški (nediskontirani)	1.024.830,59
Od tega upravičeni stroški (EC) - v TEKOČIH cenah*	826.008,85
Diskontirani investicijski stroški (DIC)	985.717,83
Diskontirani neto prihodki (DNR)	-57.954,89

	če je DNR>0:	če je DNR<0:
1a) Najvišji upravičeni izdatki ($EE = DIC - DNR$):	1.043.672,72	1.043.672,72
1b) Finančna vrzel ($R = EE / DIC$):	105,88%	100,00%
2) Izračun pripadajočega zneska ($DA = EC * R$):	874.573,72	826.008,85
3a) Najvišja stopnja sofinanciranja EU (CRpa):	80%	80%
3b) Izračun najvišjega zneska EU ($DA * Crpa$):	699.658,97	660.807,08

16.ZBIRNI PRIKAZ REZULTATOV IZRAČUNOV TER UTEMELJITEV UPRAVIČENOSTI INVESTICIJSKEGA PROJEKTA

Tabela 18: Rezultati finančne in ekonomske analize

Kazalnik	Vrednost
Finančna interna stopnja donosnosti investicije (FRR/C)	-18,84%
Finančna neto sedanja vrednost investicije (FNPV/C) v EUR	-1.000.613
Finančna relativna neto sedanja vrednost investicije (FRNPV)	-1,13
Doba vračanja (v letih)	n.a.
Finančni količnik relativne koristnosti (K/Sf)	0,00
Finančna interna stopnja donosnosti kapitala (FRR/K)	-17,07%
Finančna neto sedanja vrednost kapitala (FNPV/K) v EUR	-683.739
Ekonomska interna stopnja donosnosti investicije (ERR/C)	12,63%
Ekonomska neto sedanja vrednost investicije (ENPV/C)	231.123
Ekonomska relativna neto sedanja vrednost investicije (ERNPV)	0,26
Doba vračanja (v letih)	12,12
Ekonoski količnik relativne koristnosti (K/Se)	1,35

Finančna neto sedanja vrednost investicije (FNPV/C) je razlika med diskontiranim tokom vseh koristi in vseh stroškov investicije. Koristi in stroški se diskontirajo z diskontnim faktorjem. Za investicije na področju javnih financ določa diskontno stopnjo Uredba o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Uradni list RS, št. 60/06, 54/10 in 27/16), in sicer ta znaša 4% letno.

Finančna interna stopnja donosnosti investicije (FRR/C) je kazalnik finančnotržne donosnosti projekta, pri čemer se v izračunih finančne ocene uspešnosti projekta vrednosti izrazijo z dejanskimi tržnimi cenami. Finančna interna stopnja donosnosti investicije (FRR/C) je določena kot tista obrestna mera, kjer je neto sedanja vrednost investicije enaka nič.

Finančna neto sedanja vrednost kapitala (FNPV/K) in finančna interna stopnja donosnosti investiranega kapitala (FRR/K) se izračunata z vloženim kapitalom države članice (javnim in privatnim), ko je vplačan, krediti tedaj, ko so vrnjeni, in skupaj s poslovnimi stroški ter pripadajočimi obrestmi in prihodki med prilivi. Donacije EU niso upoštevane.

Doba vračanja vloženih sredstev predstavlja tisto časovno obdobje, ki je potrebno, da se investicijski stroški povrnejo z donosi.

Relativna neto sedanja vrednost meri neto donos na enoto investicijskih stroškov. Izračunamo jo kot razmerje med neto sedanjo vrednostjo in sedanjo vrednostjo investicijskih stroškov.

Količnik relativne koristnosti je razmerje med sedanjo vrednostjo vseh koristi projekta in sedanjo vrednostjo stroškov.

Pri **ekonomski neto sedanjí vrednosti investicije (ENPV/C) in ekonomski interni stopnji donosnosti (ERR/C)** se poleg stroškov in prihodkov investicije upoštevajo še vsi ekonomski stroški in koristi v družbi.

Finančni kazalci so pričakovano neugodni, saj investicija nima profitnega značaja in finančnotržno ni donosna. Neto sedanja vrednost investicije je negativna pri predpostavljeni 4% diskontni stopnji, interna stopnja donosnosti pa je negativna in torej nižja od diskontne stopnje 4%. Ker so finančni donosi negativni, finančna doba vračanja ni izračunljiva. Finančna relativna neto sedanja vrednost je negativna.

Vendar dodatne ekonomske koristi pomenijo pozitivne ekonomske kazalce upravičenosti, zaradi česar je investicija ekonomsko upravičena, saj prinaša poleg denarnih koristi tudi koristi, ki jih ne moremo izraziti v denarju in dajejo možnosti nadaljnega razvoja občine, regije in države.

Investicija ni občutljiva na spremembo kritičnih spremenljivk z vidika finančnih kazalnikov, je pa nekoliko občutljiva na spremembo kritične spremenljivke z vidika ekonomskih koristi projekta. Vendar ostajajo ekonomski rezultati tudi pri zelo veliki spremembi kritične spremenljivke zelo dobri, zato investicija ni tvegana tudi v ekonomskem smislu.

Nobeno od tveganj ni tako kritično, da bi lahko ob njegovi uresničitvi prišlo do katastrofalnih posledic. Za vsa tveganja so predvideni omilitveni in preventivni ukrepi.

Iz vsega navedenega lahko potegnemo zaključek, da je investicija upravičena.

17.PRILOGE

Priloga 1: Stroški amortizacije in izračun neodpisane vrednosti

Priloga 2: Izkaz poslovnega izida

Priloga 3: Finančna analiza

Priloga 4: Ekonomska analiza

Priloga 5: Denarni tok projekta tekoče cene

PRILOGA 1

STROŠKI AMORTIZACIJE

v €

Nabavna vrednost	
Objekt	810.761
Oprema	177.402
Skupaj	988.163

Stopnje amortizacije	
Gradbeni objekt	3,00%
Oprema	12,00%

Gradbeni objekt

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Nabavna vrednost-prenos v uporabo	0	810.761	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Amortizacija	0	6.081	24.323	24.323	24.323	24.323	24.323	24.323	24.323	24.323	24.323	24.323	24.323	24.323	24.323	24.323
Sedanja vrednost na dan 31.12.	0	804.680	774.277	749.954	725.631	701.308	676.985	652.663	628.340	604.017	579.694	555.371	531.048	506.726	482.403	458.080

Oprema

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Nabavna vrednost-prenos v uporabo	0	177.402	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Amortizacija	0	5.322	21.288	21.288	21.288	21.288	21.288	21.288	21.288	21.288	1.774	0	0	0	0	0
Sedanja vrednost na dan 31.12.	0	172.080	150.792	129.504	108.216	86.927	65.639	44.351	23.062	1.774	0	0	0	0	0	0

PRILOGA 2

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA

v EUR

[illegible]

PRILOGA 3

FINANČNA ANALIZA

Tabela 3.1 Celotna investicija

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
1.1 Zemljišča																
1.2 Gradbeni objekt		810.761														
1.3 Nova oprema		177.402														
1.4 Neopredmetena sredstva																
1.5 Investicijsko vzdrževanje																
1.6 Opredmetena osnovna sredstva	0	988.163	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.7 Licence																
1.8 Patenti																
1.9 Drugi stroški	7.899	28.768														
1.10 Predhodni izdatki	7.899	28.768	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.11 Investicijski stroški (A)	7.899	1.016.932	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.12 Gotovina																
1.13 Dobavitelji																
1.14 Zaloge																
1.15 Kratkoročne obveznosti																
1.16 Neto obratna sredstva	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.17 Spremembe v obratnih sredstvih (B)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.18 Zamenjava opreme s krajšo življenjsko dobo																
1.19 Ostanek vrednosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-114.520
1.20 Drugi investicijski stroški (C)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-114.520
1.21 Skupaj investicijski stroški (A+B+C)	7.899	1.016.932	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-114.520

Tabela 3.2 Prihodki in odhodki

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
2.1 Investicijsko vzdrževanje		0	0	0	0	0	0	40.538	0	0	0	0	40.538	0	0	0
2.2 stroški energije		250	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
2.3 stroški vzdrževanja, zavarovanja, čiščenja...		1.250	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
2.4 amortizacija		11.403	45.611	45.611	45.611	45.611	45.611	45.611	45.611	45.611	26.097	24.323	24.323	24.323	24.323	24.323
2.5 Skupaj stroški (odhodki) poslovanja	0	12.903	51.611	51.611	51.611	51.611	51.611	92.149	51.611	51.611	32.097	30.323	70.861	30.323	30.323	30.323
2.6 Prihodki		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.7 Prihodki od prodaje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.8 Dobiček iz poslovanja	0	-12.903	-51.611	-51.611	-51.611	-51.611	-51.611	-92.149	-51.611	-51.611	-32.097	-30.323	-70.861	-30.323	-30.323	-30.323

Tabela 3.3 Viri financiranja

		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
3.1	Lastniški kapital	7.899	668.432	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	46.538	6.000	6.000	6.000	6.000	46.538	6.000	6.000	6.000
3.2	Lokalna raven	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3	Regionalna raven	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.4	Centralna raven	0	350.000				0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.5	Skupaj nacionalna javna sredstva (3.2+3.3+3.4)	0	350.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.6	Subvencija	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.7	Obveznice in drugi finančni viri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.8	EIB krediti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.9	Drugi krediti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.10	Skupaj finančni viri (3.1+3.5+...3.9)	7.899	1.018.432	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	46.538	6.000	6.000	6.000	6.000	46.538	6.000	6.000	6.000

Tabela 3.4 Finančni tokovi

[illegible]

Tabela 3.5 Izračun kazalcev upravičenosti investicije

[illegible]

[illegible][illegible]

EKONOMSKA ANALIZA

[illegible]

PRILOGA 5

DENARNI TOK INVESTICIJE V TEKOČIH CENAH

 $v \in$ [illegible]